

TEXTE-SUPPORT PENTRU DISCIPLINA COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

1. La început de drum

Adio, grădiniță!

Septembrie e pe drum,
La școală mă duc de-acum.
Grădinița cu peltici
E numai pentru pitici.

Caiete, cărți și creioane,
Gata jocuri și baloane!
Pe caiet înșiruiesc
Litere și le citesc.

Să nu mint, în sufletețel,
Eu îți spun acum, drăguță
Tare-aș vrea la grădiniță
Ca să mă mai joc nițel.

Mă privește învățătoarea,
Mă-nțelege și zâmbește;
Cu jocuri m-ademenește
Să îmi fugă întristarea.

Adio, dragă grădiniță!

de Aurora Luchian

Adio, dragă grădiniță!
Vă las, rochiță și fustiță!
Adio, păpușică mică!
Cu bine, pufos iepurică!

De urechi eu te târam
Când la grădi te luam.
Însă de-acuma în ghiozdan,
Voi pune un abecedar.

Și un penar, numărătoare,
Caiete și-alte lucrătoare.
Voi ști să scriu, să iscălesc,
Voi învăța ca să citesc.

Ce bucurie voi avea
Când încântată voi putea,
Să-i scriu mamei felicitare
Atunci când va fi sărbătoare.

Prima zi de școală

Din pătuțul ei, Adina,
După ce a stins lumina,
Așteptând ca să adoarmă,
Auzi în curte larmă.

Miaună, sub geam, motanul:
— Miau! Nu mi-ați văzut ghiozdanul?
O rățușcă țipă tare:
— Mac! Nu am ascuțitoare!

Sub șopron, un șoricel,
Îl întreabă pe vițel:
— Tu ți-ai cumpărat caiete?
Ai lipit și etichete?

Măgărușul bosumflat
Rage-n curte, disperat:
— I-ha! Cine e ștregarul
Care mi-a ascuns penarul?

O purcică durdulie
Face mare gălăgie:
— Îmi lipsește din penar
Guma și un liniar!

Iar puicuța cea moțată
Strigă, tare supărată:
— Terminați cu gafele!
Unde-mi sunt agrafele?

Cățelușă-i agitată,
Uniforma nu-i călcată:
— Când să mă mai pregătesc?
Nici pantofii nu-i găsesc.

Necheză, deodată, mânzul:
— Cred că vă apucă prânzul,
Până să vă pregătiți.
Hai mai repede! Grăbiți!

Gălăgia s-a sfârșit
Când Adina-a auzit,
Ca prin vis, o voce blândă,
Lubitoare, tremurândă:
— Dacă stau să te privesc,
Milă mi-e să te trezesc.
Haide, draga mamei, școală!
Azi e prima zi de școală.

Povestea cărții

după Emilia Căldăraru

Zilele trecute Gheorghiuța s-a bucurat foarte – ca totdeauna când primește în dar o carte. E o carte de povești... să tot stai să-i privești pozele minunate desenate, în fel și chip colorate. Cât despre citit, lui Gheorghiuța îi citește mama-mare, în fiecare seară, la culcare. Numai că, de îndată ce bunicuța a isprăvit de citit, Gheorghiuța, de carte, s-a și plictisit. Ba chiar – să o spunem fără ocoliș – a rupt din ea o foaie să-și facă o jucărie.

- Ce nerozie! auzi el de îndată.
- Se uită împrejur pe furiș... nimeni în odaie...
- Ce nerozie! repetă foaia de hârtie.
- A, tu erai? se miră Gheorghiuță.
- Eu... sau mai bine zis o rămășiță... din cartea ce-o vad pe jos aruncată. Hei, dacă-ai ști povestea cărții de povești...
- Povestea... ei? se întoarce Gheorghiuță spre carte, cu o privire mirată. Vrei să mi-o povestești?
- Este, de fapt, povestea tuturor cărților.
- Te ascult.

— A fost odată... nu prea demult, când poveștile acestea din carte erau toate doar niște gânduri minunate, în mintea și inima scriitorului. Zile și nopți a muncit să le scrie, cu slove pricepute, care să farmece și să îmbie. Prietenul scriitorului, pictorul, a citit poveștile și a zis: „Ca să le placă și mai mult copiilor, eu le voi picta în culori minunate!”.

— Adevărat. Mă bucur ori de câte ori găsesc și ilustrații într-o carte...

Povestea cărții însă merge mai departe..., căci fiecare carte se desenează și se scrie pe... hârtie. Povestea trece, deci, și prin păduri. Acolo tăietorii doboară trunchiuri vechi, îi curăță de uscături și îi transportă spre fabrici. Aici mașini iscusite, de meșteri mari mânuite, macină lemnul și-l înmoaie până devine o pastă. Iar pasta aceasta, albită, presată, uscată, frumos netezită și tăiată ajunge să fie hârtie.

Vine apoi tipograful, cel care alege literele mari și mici, rânduri, pagini întregi. Privește-mă și ai să înțelegi!

Iar tipograful munca își împarte cu cel care adună și leagă împreună, foaie cu foaie, o carte întreagă: legătorul.

— Văd eu acum prea bine de ce-ai ținut să-mi povestești povestea cărții de povești. Câți oameni au muncit pentru ea! spuse Gheorghiuță, pe gânduri.

— De tot ce ai aflat, te văd bucuros. Sper să fie și cu folos!

— Fără-ndoială! Mai ales că la anul mă duc la școală.

— Felicitări! Și când vei avea abecedar...

— Îl voi păstra ca pe cel mai scump dar!

— Până atunci însă mai ai de crescut...

— Iar, deocamdată, draga mea foaie de carte, am de îndreptat măcar în parte răul ce ți l-am făcut. Știu cât de mult prețuiești! Iată, te voi lipi la locul tău în cartea cu povești.

2. Toamna mândră, darnică...

Început de toamnă

Vara a trecut
 Parcă a fost un gând.
 Încet, pe cărare
 Draga toamnă apare.
 Covor foșnitor
 Așterne de zor.
 Rumenește mere
 Și umple panere
 Cu pere și prune
 Gutui și alune.
 Mândra gospodină
 Adună-n gradină
 Vinete, ardei,
 Roșii, dovlecei,
 Gogoșari grăsuți,

Castraveți cornuți.
 Spre cer doar privește
 Soarele pălește,
 Și se veselește
 Când ploaia pornește.
 Păsări călătoare
 O salută-n zare,
 Micii gândăcei
 Fug din calea ei.
 Are un clopoțel
 Și sună din el.
 Râuri de copii
 Veseli și zglobii
 Cu ghiozdanu-n spate
 Merg să-nvețe carte.

Melcul școlar

de Vasile Versavia

Luminați de-un putregai,
 Melcul-mamă, melcul-tată
 Stau la sfat cum stăm și noi,
 După cină, câteodată...
 — De, nevastă... ce să zic?!
 O fi vremea, nu-i tot mic...
 Nu mai stau la îndoială,
 Chiar la toamnă-l dau la școală!
 Tare mult aș vrea să știe
 Să citească și să scrie,
 Pentru că în viitor
 Să se facă scriitor!...
 Lunecând pe-o frunză pală,
 Melcul-mic plecă la școală.
 Școala, dacă nu mă-nșel,...

E la patru pași de el.
 Se grăbește, ce să facă?
 Trece-o frunză, trece-o cracă...
 Străbătu până acum
 Vreo trei degete de drum.
 Și mai are... vai!...mai are,
 De trecut și-o piatră mare!
 Iată-l că s-a poticnit
 Într-un băț cât un chibrit!
 Se grăbește, ce să facă?
 Trece-o frunză, trece-o cracă...
 Cu ghiozdanul în spinare,
 Străbătând așa distanță,
 Melcul a ajuns la școală
 Tocmai când s-a dat... vacanța!..

Se vor citi textele pe fragmente (pe luni calendaristice). După citirea fiecărui fragment se vor adresa întrebări elevilor referitoare la conținutul textului.

SEPTEMBRIE

În septembrie zilele scad mereu și, pe la sfârșitul lunii, se fac deopotrivă cu noaptea.

Florile de pe câmp încep să moară, căci de multe ori noaptea cade brumă și numai câteva mai îndrăznesc să înflorească tocmai acum.

Nu mai vezi acum fluturi, pentru că, dacă au pierit florile, nici ei nu pot să trăiască. Nici albinele nu au de unde să mai adune miere, acum stau mai mult în stupi și se pregătesc de iarnă. Gândăceii au pierit ori s-au ascuns în pământ și în adăposturile lor de iarnă.

Frunzele copacilor își schimbă fața lor cea verde. Unele se fac roșii, altele maro și cele mai multe galbene. Când bate vântul, crengile se scutură și frunzele cad.

Prin grădini oamenii își adună legumele, ca să le păstreze pentru iarnă. Cât de darnică e toamna, cu atâtea fructe ale pomilor! Acum se culeg din livezi merele, perele, gutuile și nucile.

Pe la începutul lunii, păsările se pregătesc de plecare. Pe cer vezi stoluri mari de berze, rândunele și cocori. Nu mai auzi cântecul lor prin păduri și pe câmpie.

Tot în septembrie elevii încep școala.

OCTOMBRIE

Acum nopțile devin mai reci, așa că roua de pe frunze și de pe flori se preface în brumă. Dimineața, câmpul pare acoperit cu un strat subțire de zăpadă, pe care soarele tot mai are puterea să-l topească în cele dintâi ceasuri ale zilei. Dar mai târziu, către sfârșitul lunii, el nu mai are puterea asta.

Pentru bruma lui trecătoare, octombrie se numește Brumarul cel Mic sau Brumărel.

Arse de brumă, frunzele ierburilor și ale florilor se veștejesc și pier. Ale copacilor abia se mai țin.

NOIEMBRIE

Chiar dacă nu ninge, bruma e așa de groasă în luna aceasta, încât uneori soarele n-are putere s-o topească. De aceea numim luna lui noiembrie și Brumarul cel Mare.

Acum parcă s-a stins toată viața din natură. Văzduhul e gol de păsări și numai ciorile îl înnegresc uneori, zburând în stoluri, purtate de vânt încolo și înoace. Negăsind hrană pe câmp, ele se fac musafiri ai satelor și chiar ai orașelor.

Când vremea e bună, se mai văd ici-colo vrăbii zburând pe sub streșini, sticleți și alte păsări mai mititele care dau roată printre pomii grădinii și curăță livezile de ouăle insectelor dăunătoare.

3. Comunitatea mea

Familia mea

de Clara Ruse

Pe mine mă cheamă Laura. Părinții mei mi-au ales acest nume pentru că vine de la *laur*. Laurii erau un fel de coroniță de frunze pe care o purtau în vremurile vechi oamenii de seamă. Eu cred că ei mi-au ales numele ca și eu să fiu o învingătoare și să am parte de multe reușite.

Eu sunt un copil foarte iubit, pentru că mama mereu îmi spune că eu și fratele meu suntem cele mai bune lucruri care i s-au întâmplat în viață. Mama mă strigă adeseori „Gălușcă”, iar atunci când ea mă strigă așa mă simt cu atât mai draguță și mai specială. Asta poate și pentru că mie îmi plac foarte mult găluștele din supa cu găluște.

Eu am un frate pe care îl cheamă Alexandru. Alex este mai mare decât mine. El este elev în clasa a IV-a iar eu sunt elevă în clasa pregătitoare.

Părinții noștri nu fac diferențe între mine și fratele meu. Ei ne iubesc pe amândoi la fel. Ne-au explicat de câteva ori că amândoi suntem la fel de importanți pentru ei, fiecare în felul său, și că nu au cum să ne iubească diferit, cum și noi ne iubim ambii părinți la fel de tare.

Mama mea este foarte frumoasă, bună și zâmbește mereu. Ea este profesoară și îi iubește foarte mult pe elevii ei. Este foarte mândră de ei. Îi învață o mulțime de lucruri despre lume și viață, așa cum mă învață și pe mine.

Mama m-a învățat să iubesc natura. Întotdeauna mi-a spus că oamenii au nevoie de natură ca să trăiască – adică de tot ce îi înconjoară – ceilalți oameni, plante, apă, aer, animale.

Tot de la ea știu cum să îmi pun în ordine cărțile și caietele, hainele, jucăriile, cum să îmi triez hainele murdare. Îmi zice mereu că trebuie să am hainele curate și să mă spăl zilnic pe corp.

Tata este inginer. El lucrează cu calculatoarele. Mi-a spus că la serviciu creează semnalizări pentru căile ferate și aeroporturi. Așa trenurile și avioanele reușesc să nu se ciocnească.

Tata ne învață și el o mulțime de lucruri folositoare. El împreună cu fratele meu meșteresc mai mereu pe la vreun calculator și atunci eu le sunt de ajutor și le dau piesele de care au nevoie.

Noi avem o cățelușă pe care o cheamă Hera. Este foarte blândă și iubitoare. Îi place să se joace cu mingea. Eu îi

dau să mănânce și îi schimb apa iar fratele meu o scoate la plimbare.

Sâmbăta și duminica ieșim la film, la pădure sau în parc. Mie îmi place să mă plimb cu rolele, iar fratelui meu cu bicicleta.

Bunul și Buna din partea tatălui meu ne ajută foarte mult. Ei locuiesc în București ca și noi. Eu le spun Bunul și Buna pentru că ei sunt foarte buni cu noi.

Buna mă ia de la școală și apoi mergem acasă. Ea mă învață cum să îmi aranjez uniforma și cum să mă pregătesc pentru masă. Întotdeauna la masă se vine cu mâinile curate, așa spune Buna. Ea a fost asistentă și are multă grijă la asta.

Bunicul a fost și el inginer ca tata. El este un mare amator de poezie și îmi citește deseori. Are multe volume scrise chiar de el, de mână, pentru că atunci când le scria nu existau calculatoare.

Aceasta este familia mea! Eu mă simt cel mai bine alături de familia mea, căci aici este locul unde învăț o mulțime de lucruri, unde sunt ocrotită, îngrijită. Și mai am încă multe de învățat... și mai am mult de crescut... dar ce știu este că vreau să cresc frumos, așa cum m-au învățat iubiții mei părinți și bunici.

E prezent în orice loc

de Emilia Căldăraru

Bunicuța de la țară
Tocmai de prin Făgăraș,
Vine pentru-ntâia oară
Să ne vadă, la oraș.

Toate-i plac, străzi asfaltate,
Blocuri-nalte, magazine...
Și tot zice către mine:
„E frumos pe-aici, nepoate!”

Doar cu-n lucru nu se-mpacă!
Bunicuța-i ca pe spini
Dacă trebuie să treacă
Vreun drum printre mașini.

Eu o iau cu binișorul
Și îi spun să n-aibă teamă;
Totul e să bagi de seamă
Când se schimbă semaforul.

E prezent în orice loc
Numai să nu uiți să-l vezi.
Când e roșu: stai pe loc!
Când e verde: traversezi!

Astăzi n-o mai duc de mână!
Ea spre semafor se-ndreaptă,
Iar mașinile așteaptă
Ca să treacă... o bătrână.

4. Prietenia

Cel mai bun prieten

de Victor Sivetidis

Un copil avea multe jucării. S-a jucat ce s-a jucat cu ele și deodată a început să plângă.

— Nu mai am ce face cu ele, i-a spus tatălui său, ștergându-și lacrimile. Să-mi cumperi o sfârlează! Vreau o sfârlează!

— Bine, am să-ți cumpăr o sfârlează.

— Tii, grozavă jucărie! a spus el a doua zi, uitându-se la sfârleaza cumpărată de tatăl său. Ce culori și ce sunete scoate!... Sfârr, sfârr! Când se învârtește, parcă ar fi un motan care toarce.

După câteva zile, băiatul s-a plictisit și de ea și a spus:

— Tăticule, vreau altă jucărie! Asta nu-mi mai place!

— Bine, bine! Am să-ți cumpăr o altă jucărie, dar pe asta n-ai s-o mai arunci, așa-i?

— N-am s-o mai arunc! a zis copilul.

Și a primit o cutie de plastilină de toate culorile.

Mult s-a mai minunat el când a luat plastilina și a frământat-o în mâini, de a ieșit repede – repede o minge rotundă și drăguță.

Cu o altă bucată de plastilină a făcut un măr, cu o alta un puișor micuț-micuț.

S-a mai gândit c-o să facă neapărat și o casă cu grădină, o mașină cu motor, un avion și câte și mai câte.

Iată că, din ziua aceea, n-a mai plâns după o altă jucărie și nici nu s-a mai plictisit.

— De ce nu mă mai plictisesc? I-a întrebat copilul pe tatăl său.

— Pentru că ți-ai găsit cel mai bun prieten!

— Pe cine? Plastilina? Nu se poate! Ea este doar un pământ frământat cu ulei și cu culoare. Dacă nu-l modelezi să iasă ceva, stă cuminte în cutie. Atunci care să fie prietenul cel bun?

— Munca! i-a spus tatăl său. Munca harnică de fiecare zi.

Prietenia – comoara cea mai de preț (poveste populară)

Într-o zi, Petru a găsit o hartă pe care era marcat drumul către o comoară. „Voi găsi această comoară și așa voi avea parte și de ceva aventură!” gândi el.

Își pregăti bagajul și porni la drum. Merse până ce ajunse la o pădure. Acolo îl întâlni pe Leu, pe care îl întrebă:

- Ești suficient de puternic și curajos pentru a veni cu mine la o vânătoare de comori?

Leul acceptă propunerea lui Petru și i se alătură pentru a porni în marea aventură. După un timp ajunseră la marginea unei păduri. Pădurea era foarte deasă și întunecoasă iar băiatului i se făcu frică. Cu ajutorul Leului cel neînfricat, care îl încuraja mereu, reuși însă să o străbată până la capăt.

Când cei doi ajunseseră la poalele unui munte, îl întâlniră pe Vultur.

- Ai o vedere excelentă și poți să ne alarmezi de pericole. Nu dorești să vii cu noi în căutarea unei comori? îl întrebă Petru.

Vulturul consimți și îi însoți pe cei doi la drum.

Muntele pe care trebuiau să îl străbată era foarte înalt și stâncos. Leul alunecă, însă Petru a fost suficient de iute să îi dea o mână de ajutor și să îl tragă sus. Vulturul, cu vederea lui ascuțită, era foarte atent la fiecare pas pe care îl făceau cei doi tovarăși de drum și le arăta calea mai ușoară.

Curând, au ajuns la valea din josul muntelui, unde au întâlnit-o pe Oaie.

- Vei dori să ne însoțești în căutarea unei comori și să ne ții de cald când ne este frig? o întrebă Petru.

Aceasta fu de acord și astfel, porniră toți la drum.

Deodată un vânt rece și puternic străbătu întreaga pajiște. Toți se îngrămădiră lângă Oaie ca să le țină de cald. Așteptară să se potolească vântul apoi își continuară călătoria.

Tot mergând, mergând au dat de un deșert. Aici se întâlniră cu Camila.

- Ne vei ajuta să străbatem deșertul și să ne însoțești în călătoria noastră, în căutarea comorii? o întrebă băiatul.

Camila încuviință. Așa că, Petru, Oaia și Leul se urcară pe ea și împreună străbătură întreg deșertul cu Vulturul deasupra lor care le arăta drumul.

Cei cinci ajunseră în cele din urmă lângă ocean. Aici se întâlniră cu Broasca Țestoasă.

- Suntem în căutarea unei comori. Ne-ai putea ajuta să străbatem oceanul?

Broasca răspunse afirmativ și astfel porniră toți la drum.

Valurile puternice aproape că îi îneca, însă Broasca Țestoasă îi îndreptă cu dibăcie către țarm. Aici îi aștepta Bufnița.

Acesta le vorbi cu înțelepciunea ei străveche, spunându-le așa:

- Felicitări, ați găsit comoara!

- Unde este? întrebă toți curioși.

- Împreună ați străbătut pădurea, ați urcat muntele, ați înfruntat valea, ați întâmpinat cu curaj desertul și ați traversat oceanul. Niciodată nu ați fi reușit unul fără celălalt!

Toți s-au uitat unul la celălalt și au realizat că Bufnița avea dreptate. Toți au găsit PRIETENIA!... Și, într-adevăr, au găsit cea mai de preț comoară!

Pietricica și caracatița

după Henri Comel

Într-o zi, caracatița ieși prudentă din ascunzătoare. În fața intrării era o pietricică de mare frumoasă, rotundă, și strălucitoare.

- Bună ziua, caracatiță! îi spuse pietricica.

- Tu poți vorbi? o întrebă caracatița.

- Află că toate lucrurile vorbesc celor care știu să asculte.

- De unde vii?

- Am străbătut marea timp de cinci sute de ani, zise pietricica. Ai vrea să fii prietena mea? Mă simt cam singură.

- Ce este un prieten?

- Un prieten e cineva care te iubește și te apără atunci când ești în primejdie...

- Eeee, nu am nevoie ... Am cerneală ca să mă apăr, o întrerupse caracatița și îi întoarse spatele.

Plecă să caute ceva de mâncare. Deodată îi apără în spate murena. Caracatița o zări și trimise spre ea un nor de cerneală.

- Ce animal murdar! zise murena, reușind să ocolească norul întunecat. Dar mi-e așa foame că n-am ce face, trebuie s-o prind! Altfel voi rămâne nemâncată pe ziua de azi.

- Vai! Nu mai am cerneală! se înapăimântă caracatița. Îi trebuiau acum două ore până să dea drumul la un alt nor. Și ce departe era de casă!

O luă la goană, înotând din toate puterile. Murena însă n-o lăsa. O urmărea cu îndârjire. Într-un târziu, extenuată, caracatița ajunse în ascunzătoarea sa. Se târî înăuntru cu ultimele puteri și își așteptă moartea, cu ochii închiși.

Trecu un timp și nu se întâmplă nimic. Deschise ușor, ușor ochii și văzu casa închisă. Era pietricica care astupase intrarea.

- De ce m-ai apărut, pietricică? Cum ai spus că se numește asta?

- Prietenie, șopti pietricica.

De atunci, cele două rămaseră bune prietene. Pietricica îi astupa intrarea mereu când caracatița era în primejdie, iar aceasta o consola că nu poate călători, spunându-i toate poveștile mării.

Vocabular:

a consola: a alina, a mângâia (sufletește), a încuraja;

murenă: pește din Marea Mediterană, cu corpul alungit și foarte lacom, având o carne foarte gustoasă,
îndârjire: înverșunare, încăpățănare, insistență.

prudentă: prevăzătoare, grijulie, atentă.

extenuată: epuizată, istovită, sfârșită.

5. Intră baba iarnă-n sat!**Țara mea****de Andrei Ciurunga**

Cât de mândră-i țara mea!
 Munți cu creștetul de nea
 Și cu poale de smarald,
 Unde-i soarele mai cald.

Dealurile – numai vii,
 Râd în struguri aurii,
 Șesurile-s mări de grâu,
 Spicele ne trec de brâu.

Marea, valuri care vin
 De departe, din senin,
 Și se sparg și iarăși fug...
 Iar în jur e doar belșug.

Cea dintâi ninsoare**după Edmondo de Amicis**

A sosit vesela prietenă a copiilor, a sosit zăpada!

De ieri a început să cadă deasă, în fulgi mari și albi, ca florile de cireș.

Ce veseli eram dimineața la școală, când o vedeam cum se lipea de geamuri și se grămădea pe pervazurile ferestrelor! Chiar profesorul se uita bucuros la ea și își freca mâinile. Toți ne înveseleam gândindu-ne ce de bulgări o să facem și cum o să ne batem cu ei. Ce-o să ne mai dăm pe gheață și ce dulce o să ni se pară, după aceea, căldura de acasă!

Ce frumoșete! Ce veseli eram la ieșirea din școală! Toți dădurăm năvală pe uliță, strigând, băgându-ne picioarele unde era zăpada mai mare și suflecându-ne mânecile ca să facem bulgări și să azvârlim unul într-altul.

Umbrelele părinților, care așteptau pe afară, se făcuseră albe. Ghiozdanele noastre se albiseră într-o clipă. Toți eram nebuni de bucurie! Vesel era până și Precossi care sărea și el sărăcuțul, cum putea, cu cârjele la subsuoară. Crossi, băiatul precupeței, își umpluse ghiozdanul cu zăpadă.

Calabrezul mă făcu să mă prăpădesc de râs. Fiindcă nu mai văzuse zăpadă în viața lui, făcuse un bulgăre și mușca din el ca dintr-o piersică. Chiar în acele momente, tatăl meu îl invită să vină a doua zi pe la noi. Cum avea gura plină de zăpadă și necutezând nici s-o scuipe, nici s-o înghită, stătea îndopat cu ea și se uita la mine zăpăcit, fără ca să poată spune un cuvânt.

Chiar profesoarele râdeau și glumeau când ieșeau din școală. Sute de fete de la școala vecină făceau gălăgie și alergau sprintene pe așternutul alb.

Profesorii, ba chiar și polițistul, strigau: "Acasă băieți! Acasă!" și înghițeau fulgii de zăpadă, care le încărunțeau mustățile și barba. Cu toate acestea se amuzau și ei de bucuria gălăgioasă a copiilor la vederea iernii.

Vocabular:

Calabria: regiune aflată în sudul extrem al Italiei (climă mediteraneeană, ninge rar).

Poveste de iarnă**de Mircea Sântimbreanu**

Când se trezi din somn, fetița auzi un zgomot prelung. Pe acoperiș parcă alergau toți elefanții cercului goniți din urmă de un bici șuierător.

Fetița se repezi la fereastră dar nu văzu nimic afară. Iarna își lipise de geam fața ei de gheață.

- Aha, e viscol, gândi ea. Își face Baba-larna de cap!

În aceeași clipă vântul zgâlțâi ferestrele și azvârli înciudat spre fetiță un vârtej de zăpadă.

- Babă, zici? se zbârli supărată larna. Ei bine, lasă c-o să-și arate baba puterea ei! Când o să ieși din casă o să te iau pe sus ca pe un fulg sau o să te îngrop într-unul din troienele mele.

- Până atunci o să se facă poteci. Uite, deja oamenii au ieșit cu lopețile!

Baba-larnă făcu un salt peste casă și porni în vârtejuri iuți pregătind un alt plan.

- Cu nămeții n-am putut-o opri în casă dar am să bag peste ea gerul. Găsesc eu o crăpătură, o gaură ceva și o să îngheț totul bocnă! N-am să mai plec din casa ei!

Izbutise tocmai să strecoare un firicel de ger pe sub ușă când o văzu pe fetiță venind din pivniță cu brațul plin de lemne.

- Aha, șuieră larna către Ger, vrea să ne alunge cu căldura sobei! Nu-i nimic, tot o pedepsim noi. A uitat mușcatele între geamuri. Gerule, dacă te pui pe treabă într-un ceas le degeri pe toate. Până la ele nu pătrunde căldura.

Gerul îl chemă și pe Vânt în ajutor pentru a îndeplini porunca Iernii. Ocoliră de câteva ori casa dar, când să se năpustească asupra ferestrei, rămaseră încremeniți. Fetița luase mușcatele din fereastră și le așezase pe o etajeră, în cameră, departe de frig.

- Nu, Babă-larnă, n-ai să intri aici! Și nici împrejurul casei n-am să te las multă vreme. Și nici pe trotuar căci o să presar sare și cenușă.

- Așaaa? Atunci o să vin și mâine și poimâine, mereu! Lupta noastră nu s-a sfârșit! urla amenințătoare larna. O să vedem noi care pe care mai zise și luând Gerul de mână și câteva brațe de fulgi se îndepărtă. Dar nu prea departe.

Venea în fiecare zi, dădea târcoale casei ba uneori chiar încerca să se strecoare înăuntru. Fetița însă veghea... până într-o bună zi când, de la geam, zări în curtea casei doar câteva petece de zăpadă. Pământul scotea aburi iar streșinile picurau voioase.

- S-a dus Baba-larna, zâmbi fetița, apoi aduse mușcatele pe pervaz. O pală de vânt rece se năpusti asupra lor dar nu ajunsese până la ele căci se prăbuși într-o băltoacă trăgând după sine și ultima rămășiță de ger.

Și astfel, ultimul vânt al iernii ramase acolo sub ultima pojghiță de gheață.

6. În lumea necuvântătoarelor

CUȚU – HAMHAM

după F. Sahling

Hamham aparținea băiețelului unei celebre actrițe de cinema. Cu toate că avea doar câteva luni călătorise cu stăpânii lui prin multe țări. Nu se opreau nicăieri prea mult, fiind mereu pe drum. Pentru micul său stăpân, Hamham era o jucărie cu care se distra atunci când se plictisea. Deseori îl lăsa singur, închis într-o cameră de hotel. Nu e de mirare deci, că odată, când ușa camerei rămase deschisă, Hamham folosi prilejul și fugi puțin pe-afară.

Se plimbă pe strada din jurul hotelului apoi, ajungând într-un parc, își găsi un tovarăș de joacă, un fox-terier. Timpul trecu imediat și Hamham se simți foarte trist când fox-terier-ul plecă împreună cu stăpâna lui. Dori să se întoarcă și el la hotel, dar nu mai găsi drumul. La hotel lipsa lui fusese descoperită, dar cum plecarea stăpânilor era fixată chiar în cursul acelei dimineți, căutarea nu dură prea mult. Mama promise băiețelului că-i va cumpăra alt cățeluș și acest lucru îl liniști.

Încetul cu încetul, lui Hamham i se făcu foame. Ajunse în fața unei tarabe, unde se vindeau cârnăciori calzi. Pe când stătea acolo, lingându-și botișorul, un polițist se apropie.

- Cățelul ăsta trebuie să fie sau vagabond sau rătăcit, îi spuse vânzătorul.

- Nici zgardă n-are, observă polițistul. Va trebui să-l duc la azilul de câini.

Îl mângâie apoi îl chemă după dânsul. Hamham îl urmă cuminte. La azil fu luat în primire de un paznic și închis într-o boxă. I se dădu mâncare, apă și rămase apoi singur.

După ce își potoli foamea și setea, Hamham își examinează noua sa locuință. Nu era prea mare, dar totuși avea o deschizătură ce dădea spre o grădină mare și frumoasă. Dar, abătut, Cuțu gândi: „La ce-ți folosește chiar și această frumoasă grădină când ești închis și nu poți să te plimbi în voie prin ea!? Ce se va alege acum de mine?”

Curând Hamham făcu cunoștință cu vecinii săi. În boxa din stânga se găsea un uriaș Saint-Bernard. Avea doisprezece ani, ceea ce pentru un astfel de câine e o vârstă record. Stăpânul său murise și astfel ajunsese la azil.

- Sunt de multă vreme aici. Cine are nevoie de un câine bătrân ca mine? spunea el.

În boxa din dreapta era un mic baset, care se rătăcise ca și Hamham. Fuseseră aduși la azil în aceeași zi, dar nu trecură nici câteva ore și stăpâna lui se și prezentă să-l ia. Ce bucurie pe baset! Sărea în jurul ei și nu se mai sătura lătrând.

„Va veni oare cineva să mă ia și pe mine?” se gândea Hamham.

Chiar a doua zi azilul de animale fu vizitat de o clasă de elevi. Unuia dintre băieți, pe nume Sorin, îi plăcu neînchipuit de mult Hamham și încercă chiar să se joace printre gratii cu el. Acest lucru îi făcu mare plăcere cățelului, și-l urmări cu ochi triști pe băiat când acesta plecă. La azil, câinii sunt hrăniți, dar nimeni nu se joacă și nu vorbește cu ei.

Hamham îi plăcuse atât de mult lui Sorin încât atunci când se întoarse de la școală, alergă drept la mama sa și-i povesti totul despre el.

- Mamă, aș vrea așa de mult să am un cățel! Îți promit că am să învăț mai bine decât până acum!

Cum era băiat cuminte și ascultător, mama se învoi. Telefonă la azil unde i se spuse că trebuie să aștepte cinci zile. Băiețelul era foarte îngrijorat. Spera că fostul proprietar nu se va prezenta și că nicio altă persoană nu va dori să aibă cățelul.

În fiecare zi, după ce termina lecțiile, Sorin alerga la azilul de câini și-l căuta pe Hamham. Acesta ajunsese să-l cunoască și el pe băiețel și se bucura când îl vedea venind. În sfârșit, cele cinci zile s-au dus și vechiul proprietar nu s-a prezentat. Mama copilului îl ceru pe Hamham și-l duse fiului care-i făgădui din nou că va fi un școlar model.

Ce bucurie pe Hamham când ușa boxei se deschise și el putu să alerge sprinten, în voie, spre băiat! Acum avea un stăpân adevărat, un prieten! Nu l-ar fi părăsit pentru nimic în lume!

Vocabular:

azil: Loc unde cineva găsește ocrotire, adăpost, refugiu.

Grădina Zoologică e un fel de magazin de jucării, unde tigrii, girafele și leoparzii sunt vii. Rogi lupul să te ia puțin în cârcă și când colo te mănâncă. Hei, ca pe Scufița Roșie te-ar mânca, cușca dacă l-ar lăsa. Dar, vedeți, aceste cuști de fier, sau colivii, sunt ca niște părinți ale lor: au grijă să nu facă prostii. Copiii! Lăsați un pic gălăgia! Faceți acum cunoștință cu zoologia.

Iată, aici reprezentanții mândrei faune, care știu să urle, să ragă, să zbiere, să schiaune. (Dar mirați-vă mai încet, dragii mei, că asurziți acești lei). Oriunde întorci capul vezi un șarpe sau un leopard care sare peste un gard. Iată tigru adus din Bengal cu cheltuială. Toată blana de pe el e naturală. Mirela, acela nu se strigă "Cuțu-cuțu", că e struțul. Balaurul care se prăjește pe nisip e crocodilul, iar bazinul de lângă el e Nilul. Elefantul care vă privește ursuz e întrebuițat în loc de troleibuz. Încaleci pe el dimineața și pleci la școală, mergând o mie de stații prin pădurea ecuatorială.

Sahara e o regiune și mai dificilă. Pe acolo circulă numai această cămilă. Oriunde ar pleca, își ia întotdeauna apa cu ea, așa cam la vreo două – trei butoiașe; cred că în cele două cocoșe! (Fiindcă-i limpede ca bună seară: nu poți ști când curge apă din Sahara!). Cangurul, uite, are blana roșie. Ca să nu-și piardă puii, îi poartă cu el într-o sacoșă (că i-a mai pierdut odată, i-a căutat Australia toată).

Lupul trăiește în haite și pe la noi. Mănâncă dimineața oi, la prânz oi, și seara tot oi. Din cauza acestui meniu fix, umblă oamenii după el prin păduri, cu puști și cu topoare, să-l cam omoare. Ursul polar poartă, ca un moș, cojoc și fular. E cam supărat că aici nu-i așa ger și-ar intra într-un frigider.

Ce să vă mai arăt?

Rinocerul? Dromaderul? Grădina Zoologică e foarte frumoasă, dar eu zic să mai mergem și acasă. E târziu: a sunat șarpele cu clopoței la ora trei.

Cum a fost, cum a decurs toată treaba ... Altfel, înseamnă c-am văzut atâtea animale... degeaba.

Muzicanții din Bremen

după Frații Grimm

A fost odată un om și omul ăsta avea un măgar, care de ani și ani tot cărase la moară saci cu grăunțe. Dar de la un timp bietului animal i slăbiseră puterile și nu mai era bun de nici o treabă.

Măgarul pricepu că nu-l așteaptă vremuri prea bune și, fără să mai aștepte, plecă spre orașul Bremen. Nu știu de unde-i venise-n gând că acolo s-ar putea face muzicant al orașului. După ce merse el o bucată de vreme, iată că dădu peste un ogar care zăcea întins pe-o margine a drumului, răsufând din greu de parcă ar fi făcut ocolul pământului.

— Ce gâfâi așa, mă Apucă-l-în-Colți? îl întrebă măgarul.

— Vai de mine, răspunse câinele, pentru că sunt bătrân și slab și pentru că la vânatoare nu mai sunt bun, stăpânul meu m-a alungat!

— Știi ceva, îi spuse măgarul, eu mă duc la Bremen să mă fac muzicant. Hai cu mine, că s-o mai găsi și pentru tine un loc în taraf! Eu o să cânt din chitară, iar tu o să bați la toba mare.

Câinelui îi plăcu propunerea și plecară împreună mai departe. Merseră ei așa până ce întâlniră în drum o pisică care era tare tristă.

— Ei, pisico, de ce ești atât de tristă? o întrebă măgarul.

— Din cauză că anii bătrâneții mi-au tocit colții și nu mai pot prinde șoareci, stăpâna mea m-a gonit.

— Hai cu noi la Bremen, că la serenade nu te-ntrece nimeni și cu siguranță c-o să-ți găsești și tu un loc în taraf.

Pisica se alătură celorlalți doi. Și-au tot mers cei trei fugari, au tot mers și trecând ei prin fața unei curți au văzut cocoșat pe-o poartă un cocoș care striga "Cucurigu" cu toată puterea.

— Ce ți s-a întâmplat de strigi așa, măi, cocoșule? îl întrebă măgarul.

— Dau și eu de veste c-o să fie vreme frumoasă, dar la ce bun? spuse cu tristețe cocoșul. Măine-i duminică și ne vin oaspeți iar stăpână-mea nemiloasa i-a spus bucătăresei c-ar pofti să mă mănânce la masă.

— Păi bine, Creastă-Roșie, să te necăjești matale pentru atât? îl dojeni măgarul. Hai mai bine cu noi, la Bremen! Ai un glas care te unge pe suflet și dacă vrei să cântăm împreună, ne-o asculta lumea cu gura căscată, zău așa!

Porniră toți patru la drum și în cele din urmă ajunseră la casa unor tâlhari, care era luminată ca ziua. Măgarul, care era cel mai înalt dintre ei, se apropie de fereastră și privi înăuntru.

— Ce vezi acolo, măi, Urechilă? îl întrebă cocoșul.

— Văd o masă încărcată cu mâncăruri și băuturi alese și niște tâlhari care stau în jurul ei și se înfruptă de zor.

— Așa ceva ne-ar prinde bine și nouă! zise cocoșul.

— Mai încape vorbă? spuse măgarul.

Chibzuiră ei cum ar putea să-i pună pe tâlhari pe goană și, în cele din urmă, găsiră ce aveau de făcut. Măgarul își ridică picioarele dinainte și le propti de marginea ferestrei, câinele sări pe spinarea măgarului, pisica se cățăără pe spatele câinelui, iar la urmă cocoșul își desfăcu aripile și, zburând, se așeză pe capul pisicii. Și așa cum erau așezați, ca la un semn, porniră cu toții să cânte, fiecare pe limba lui: măgarul răgea, câinele lătra, pisica mieuna și cocoșul cucuriga. După ce făcură o cântare în toată regula, se năpustiră prin fereastră în odaie, de zăngăniră toate geamurile și se făcură țândări.

De spaimă, tâlharii săriră-n sus ca niște apucați și crezând că niște stafii au năvălit în casă, fugiră îngroziți în pădure. Iar cei patru tovarăși se așezară la masă și veseli se ghiftuiră până nu mai putură.

După ce s-au ospătat, cei patru muzicanți stinseră luminile și-și aleseră culcușul, fiecare după pofta inimii și după

cum era obișnuit: măgarul se culcă pe un maldăr de paie, câinele se făcu covrig după ușa, pisica se tolăni pe cuptor iar cocoșul se cocoță pe o grindă. Și cum veneau de la drum lung și erau osteniți, adormiră repede.

După ce trecu miezul nopții, tâlharii văzură de departe că-n casă nu mai arde nici o lumină și că totul părea cufundat în tăcere. Atunci căpetenia le zise:

— Mi se pare că ne-am cam speriat degeaba!

Trimise pe unul dintre ei să cerceteze ce se mai întâmpla pe acasă. Iscoada nu desluși nimic care să-l pună pe gânduri. Casa părea cufundată în cea mai deplină liniște și, fără nici o grijă, intră în bucătărie și voi să aprindă o lumânare. Dând de ochii scânteietori ai pisicii, îi luă drept cărbuni aprinși și apropie de ei un băț de chibrit, ca să-l aprindă. Dar pisica nu înțelese de glumă: îi sări în obraz și începu să-1 zgârie și să-1 scuipe. Tâlharul trase o sperietură zdravănă și dădu să iasă afară prin ușa din spate. Dar nu scăpă cu una-cu două. Câinele, care sta lungit după ușa, se repezi la el și-1 mușcă de picior. O luă atunci la goană prin curte și, când trecu pe lângă maldărul de paie, îi arse măgarul o copită, de văzu stele verzi. Iar cocoșul, trezit de gălăgia de-afară, începu să strige de pe grindă: "Cucurigu, cucuriguuu!"

Tâlharul o luă la fugă și nu se opri decât în fața căpeteniei tâlharilor, căreia îi înșiră toate grozăviile prin câte trecuse.

— Vai de viața noastră! În casă s-a cuibărit o coțofană afurisită, care mi-a zgâriat tot obrazul cu niște gheare lungi și ascuțite. Iar la ușa, cine crezi că stătea? Unul cu un cuțit, pe care mi l-a înfipt în picior! Socoteam c-am scăpat! Da' ți-ai găsit să scapi așa ușor! În ogradă, o namilă neagră m-a pocnit cu o măciucă, iar sus, cocoșat pe acoperiș, sta însuși judecătorul și tot striga: „Aduceți-mi-l încoace pe tâlhar! Aduceți-mi-l!”... Dacă am văzut că așa stă treaba, am fugit de-mi sfârșiau călcăiele...

Din seara aceea, tâlharii n-au mai îndrăznit să se apropie de casă, iar cei patru muzicanți din Bremen s-au simțit atât de bine acolo, că nu s-au mai îndurat să plece.

Noi, albinele

după Călin Gruia

Trântorul a plecat să se plimbe prin grădină și s-a întors seara târziu. Nu era obosit când a intrat în stup. De ce să fie? De somn? A dormit pe o floare de nufăr... A visat ceva, tolănit pe un trandafir roșu... S-a certat cu un fluture... A vorbit ceva cu o viespe. Și ziua a trecut.

"Atăta pagubă! Măine o să fie altă zi", gândi trântorul și se îndreptă repede spre sala de mese a stupului. Nu găsi pe nimeni acolo. Și nu-și văzu nici ceașca pe nicăieri. Supărat, începu să strige:

— Ei, dar unde-i ceșcuța mea? Unde-i cornulețul meu?... Nemaipomenit...

O albină mai în vârstă, cu o mătură sub aripă, se apropie de el și-i spune:

— Nu te enerva! Mănânci ce ai adus.

— Nu înțeleg ce vrei să spui...

— Nu ți se mai dă mâncare de azi înainte, îi spuse bătrâna albină.

— Dar mor de foame! Nu se poate! Am tot dreptul la porția mea!

— Poftim mătura, fă curățenie pe sub cei doi faguri!

— Eu? Eu cu mătura?... Dar n-am muncit niciodată!

— Ei, vezi?... Asta-i pricina... Noi muncim și apoi mâncăm... Mierea nu pică din cer... Nu te trimite nimeni să alergi prin flori... Dar de curățat, de reparat, de aerisit, de adus apa la pui, de luptat cu dușmanii noștri din afară, mă rog, se găsește de lucru...

— Și cine a hotărât toate astea?...

— Noi, albinele...

— Am să mă plâng împotriva voastră...

— N-ai decât...

— Am să mă plâng stăpânului prisăcii... O să vedeți voi! O să vă pară rău!

Și trântorul, supărat, ieși pe urdiniș... Pe unde o fi umblat, n-a putut să afle nimeni. Dacă-l întâlnești cumva, explicați-i voi cum stau lucrurile cu cei care nu vor să muncească.

7. Lumea magică a basmelor

Dragonii din Ținutul Albastru

după Ruth Stiles Gannett

- Povestește-mi mai multe despre familia ta, zise Elmer, în timp ce puiul de dragon zbura pe deasupra oceanului. Arătați cu toții la fel?

- A, nu! Avem cu toții aripi aurii, labe și coarne roșii, dar tatăl meu e albastru, iar mama mea e galbenă. Toate cele șase surori ale mele sunt verzi, de la verde-gălbui, până la verde-albăstrui. Noi, băieții, suntem cu toții albastru cu galben. Eu am dungi late, dar doi dintre frații mei au dungi înguste, unul cu dungi așezate invers. Unul are buline galbene pe albastru, iar altul buline albastre pe galben. Unul are capul, corpul și un picior galbene, iar celelalte trei picioare și coada sunt albastre. Unul are pistrui albaştri și galbeni, ca un ou de pasăre, iar ultimul are pete mari, albastre și galbene.

- Grozav! Cred că arătați ca un pom de Crăciun când sunteți pe-afară cu toții.

- Cred că da, răspuse dragonul. Mai ales când tata ne pune să facem gimnastică dimineața. Se pricepe grozav la exerciții fizice.

- Exerciții fizice? Întrebă Elmer.

- Știi tu, stând pe cap, roata, capra, lucruri de felul ăsta. Bineînțeles că în timpul verii ne petrecem majoritatea timpului cosind pajiștile și îngrijind florile. Fiecare dintre noi are bucățica lui din Ținutul Albastru de care trebuie să se ocupe. Mă întreb ce s-a ales de parcela mea. Sper că a avut grijă mama de ea. Eu aveam partea mlăștinoasă de lângă lac. De aceea îmi plac măcrișul și salvia.

- Dar în timpul iernii? întrebă Elmer, privind în jos către valurile care se spărgeau de țărmul stâncos, la lumina lunii. Cred că e frig, ninge și nu-i foarte amuzant să faci gimnastică.

- Noi ne facem exercițiile și vara și iarna. Tata are grijă de asta, iar nouă bineînțeles că ne place să alunecăm la vale pe panta muntelui, până pe lacul înghețat. Dar iarna e și mai distractiv, pentru că stăm în cerc în peștera noastră și tata ne spune povești înfricoșătoare despre cavaleri. Se pare că mai demult existau mulți cavaleri care colindau pământul călare, căutând dragoni. I-au prins și i-au ucis pe cei mai mulți dintre noi. Doar câțiva au reușit să scape. Tata spune că bunicul lui își putea aminti foarte bine cavalerii, care purtau armuri grele, lănci, săbii și coifuri.

- Da, am citit despre cavaleri și dragoni în cărți, spuse Elmer. Dar acei dragoni erau întotdeauna feroși și voiau să mănânce pe câte cineva.

- Nu-i adevărat! strigă revoltat puiul. Asta voiau cavalerii să creadă lumea, pentru ca toți să vadă ce curajoși sunt când pleacă la vânătoare de dragoni. Ei arătau fioros, dar de fapt erau foarte blânzi. De aceea au fugit, în cele din urmă, în Ținutul Albastru. Pentru a se salva de violența oamenilor. Voiau să fie lăsați în pace. Și acum, uite, oamenii s-au hotărât din nou să-i atace și să nu-i lase să trăiască liniștiți. Cine știe ce-o să ne mai facă de data asta? Oare ce-o să se întâmple cu familia mea? se întreba puiul cu lacrimi în ochi. Sper din tot sufletul să ajungem la timp în Ținutul Albastru!

- Nu te îngrijora, dragul meu prieten! Sigur o să-ți salvăm familia, spuse Elmer plin de speranță. Abia aștept să-i văd pe toți!

Se lipi de gâtul puiului de dragon și visă la planul pe care-l puseseră la cale, în timp ce înaintau grăbiți, în zbor, străbătând întunericul spre Munții Țepoși.

Vocabular:

dragon: monstru fabulos, închipuit cu gheare de leu, aripi de vultur și coadă lungă de șarpe.

Degețica

după H.C. Andersen

A fost odată o femeie care voia și ea să aibă un copil, dar nu știa de unde să-l ia. Atunci s-a dus la o babă vrăjitoare care i-a dat un bob de orz fermecat pe care l-a sădit. Îndată a răsărit din el o floare mare și frumoasă.

— Ce floare drăgălașă! a spus femeia și a sărutat petalele. Cum le-a sărutat, floarea s-a deschis pocnind. La mijloc ședea o fetiță mititică, gingașă și drăgălașă, care nu era mai mare decât un deget. De aceea i-a pus numele Degețica.

I-a făcut pat dintr-o coajă de alună, saltea din petale de toporași și plapumă dintr-o petală de trandafir. Aici ședea noaptea iar ziua se juca pe masă. Femeia pusese o farfurie plină de apă cu o petală mare de lalea. Pe ea ședea Degețica și plutea de la o margine la alta a farfuriei. Avea drept vâsle două fire de păr de cal.

Într-o noapte, pe un ochi de fereastră spart, a intrat o broască. A sărit pe masă, unde dormea Degețica.

— Ar fi tocmai bună de nevastă pentru băiatul meu! s-a gândit broasca și a luat coaja de alună în care dormea fetița și a sărit cu ea în grădină.

Fetița s-a trezit a doua zi dimineață pe o frunză. A început să plângă amar. De jur împrejurul ei era numai apă.

Înduioșați, peștișorii au ros lujerul frunzei. Frunza s-a desprins și a început să meargă pe apă în jos.

Merse Degețica ce merse până dădu de un lan mare de grâu. A luat-o prin miriște și a tot mers tremurând de frig până a ajuns la ușa șoarecelui de câmp, care își avea aici locuința. Degețica s-a oprit la ușă și l-a rugat să-i dea și ei o bucățică dintr-un bob de grâu că nu mâncase de două zile nimic.

— Săraca de tine, a zis șoarecele, hai, intră și te încălzește! Poftește la masa cu mine!

Și fiindcă fetiței i-a plăcut, i-a spus:

— Știi ce? Stai aici la mine până trece iarna! Ai să-mi deretici prin casă și ai să-mi spui povești, că-mi plac poveștile.

Fetița a făcut cum i-a spus șoarecele și i-a mers foarte bine. Șoarecele avea ca vecin un sobol. Sobolul săpase un drum pe sub pământ, de la casa lui până la casa șoarecelui. A pofțit-o pe Degețica să se plimbe pe acolo cât dura iarna. I-a mai spus să nu se sperie că în tunelul acela era o pasăre care murise de curând.

Întristată, Degețica s-a dus la pasăre și-a acoperit-o cu o pătură călduroasă. Și-a lipit apoi obrazul de pieptul păsării. Deodată a tresărit speriată. Inima păsării bătea. Rândunica nu murise, era numai amorțită și acum se încălzise și își revenea. O clipă a deschis ochii..

— Îți mulțumesc, fetiță dragă! a spus rândunica. O să prind putere și o să zbor iar la lumina caldă a soarelui.

— Vai, afară e frig și ninge! Mai bine stai aici, în patul tău calduț și am să te îngrijesc restul iernii.

Când a sosit primăvara rândunica a întrebat-o pe Degețica dacă n-ar vrea să vină cu ea. Fetița și-a întins picioarele pe aripile păsării, s-a legat strâns cu cingătoarea și rândunica s-a ridicat în înaltul cerului. Degețicăi îi era frig, dar se băgă pe sub penele calde ale păsării și rămase numai cu capul afară, pentru a vedea toate minunățiile peste care zburau.

Și au mers tot așa până au ajuns într-o țară îndepărtată, la marginea unei mări albastre. Pe țărm se ridica un palat de marmură. Printre bucățile de marmură creșteau niște flori mari și albe. Rândunica a așezat-o pe fetiță pe o petală. Dar ce s-a mai minunat fetița! Drept în mijlocul florii ședea un omuleț. Era așa de alb și de străveziu, parcă ar fi fost de sticlă! Pe cap purta o coroană de aur și la umeri avea aripi. Nu era mai înalt decât Degețica. Omulețul era Craiul florilor.

— Doamne, cât e de frumos! spuse în șoaptă Degețica.

Când Craiul florilor a zărit-o pe Degețica, s-a bucurat grozav: era fata cea mai frumoasă pe care o văzuse vreodată! Și-a luat coroana de aur de pe cap și i-a pus-o ei. A întrebat-o apoi dacă vrea să-i fie soție și să devină Crăiasa florilor. Degețica a încuviințat fericită. Atunci, din fiecare floare s-a scoborât câte un spiriduș alb care i-a oferit Degețicăi un dar. Cel mai frumos dar a fost o pereche de aripi pe care i le-a adus o muscă albă. Acum putea și ea să zboare din floare în floare.

- De azi înainte o să-ți spunem Maia! i-a spus fetiței craiul florilor.

- Rămâi cu bine, rămâi cu bine! ciripi rândunica și plecă în zbor spre alte locuri minunate.

Vocabular:

sobol: cârțiță

Habarnam visează

după Nikolai Nosov

Era odată un oraș de basm locuit de prichindei. Li se spunea prichindei pentru că erau foarte mici. Ei trăiau în Orașul Florilor. Prichindeii își făceau bărcuțe din coajă de mesteacăn, treceau Pârâul Castraveților și se afundau în pădure după fructe, după ciuperci sau după alune. Micuți cum erau, trebuia să se cațare pe trunchiurile înalte și să le reteze cu fierăstrăul.

Prichindeii-băieți purtau pantaloni lungi sau scurți cu bretele, iar prichindețele-fetițe rochițe din materiale pestrițe, viu colorate. Un asemenea piticuț era și Habarnam.

Habarnam învățase a citi și a scrie, parcursese în întregime gramatica și mai toată matematica. Dar, deodată, nu se știe din ce cauză, se răzgândi să mai învețe. Stătea zile întregi aplecat deasupra cărților și citea. Numai că nu citea ce-ar fi trebuit, ci numai ce-i plăcea lui cel mai mult și anume basme. El încetă astfel să mai învețe și, cum s-ar spune, capul i se umplu de visuri.

Prietenă lui cea mai bună era prichindeța Bumbița căreia îi mersese vestea că-i plac grozav poveștile. Se întâlneau deseori pe malul râului și stăteau de vorbă pe un castravete. Uneori își povesteau unul altuia basme, alteori se întrebau între ei ce e mai bine să ai: tichia minunată sau covorul zburător, fluierul vrăjtit sau ciubotele fermecate. Habarnam era însă entuziasmat când venea vorba despre bagheta magică.

- Cine are bagheta magică poate să învețe de toate fără să muncească. E de ajuns să învărtească bagheta și să spună: „Vreau să știu matematica sau limba engleză” și deodată se pomenește știind matematică și vorbind englezește. Numai că în orașul nostru nu se întâmplă nici o minune, nu se petrece nici un fel de vrăjitorie. Cu totul altceva era în vremurile străvechi! Pe atunci se întâlneau la fiecare pas vrăjitori. Nu degeaba se povestește despre ei prin basme.

- Așa e, încuviință Bumbița. Dar să știi că nu numai în timpurile vechi au existat vrăjitori. Există și astăzi, însă nu oricine poate să-i întâlnească. Spre exemplu, tu cred că ai putea sta de vorbă cu un vrăjitor, pentru că ești foarte curajos.

- Nu pricep atunci de ce n-am întâlnit nici unul până acum? se întrebă uimit Habarnam.

- Pentru așa ceva nu ajunge numai curajul, spuse Bumbița. Am citit eu într-un basm că trebuie să înfăptuiești trei fapte bune la rând. Atunci, în fața ta apare un vrăjitor și îți dă tot ce-i ceri.

- Și, după tine, care faptă se socotește bună? Dacă, de exemplu, am să mă trezesc de dimineață și am să mă spăl cu apă rece și cu săpun înseamnă că fac o faptă bună?

- Bineînțeles, spuse Bumbița. Dacă are să-i fie cuiva greu și tu ai să-i ajuți, dacă cineva are să fie necăjit și tu ai să-l mângâi, tot fapte bune or să fie. Chiar și atunci când ai spune ”mulțumesc” cuiva care te-ar ajuta pe tine ar însemna că te-ai purtat frumos. Pentru că întotdeauna trebuie să fii recunoscător și politicos.

- Ei și, eu nu găsesc că e greu să faci toate astea, zise Habarnam.

- Ba e chiar foarte greu - îl contrazise Bumbița - pentru că cele trei fapte bune trebuie făcute la rând, iar dacă se nimerește să pice printre ele o singură faptă rea, atunci nu mai iese nimic și ești nevoit să iei totul de la început. Încă un lucru să știi: fapta bună e socotită bună atunci când o faci fără să te gândești că ai să tragi de pe urma ei cine știe ce foloase.

- Cred și eu, încuviință încrezător Habarnam. Ce fel de faptă bună e aceea pe care o faci din interes? De mâine voi începe să fac fapte bune, și dacă tot ce mi-ai spus este adevărat, atunci bagheta magică va fi curând în mâinile noastre.

8. Salutare, primăvară!

Legenda ghiocelului

de Eugen Jianu

Fiecare floare din cele care există are ceva cu care să ne bucure.

- Eu, se întreba odată ghiocelul, așa mic și slab cum sunt, ce bucurie pot face omului?

Dar, iată, larna este în puterile ei. Peste tot e doar omăt. Și într-o bună zi, alb și plăpând, ghiocelul își sună clopoțelul.

- Cine îndrăznește să mi se împotrivescă? se burzului baba larnă scuturându-și cojoacele de nea și țurțurii de gheață. Abia după ce se uită bine-bine, jur-împrejur, a descoperit ghiocelul.

-Tu erai? Tu ți-ai găsit să mi te împotrivesți? Dacă îmi pun mîntea cu tine o să te îngheț la noapte!

- Nu vă mânîiați, babă larnă și moș Omăt! le-a spus ghiocelul. Mie soarele mi-a trimis veste printr-o rază jucăușă cerându-mi să mă arăt lumii. M-am freat la ochi și uite-mă-s!

Peste noapte, Baba larna și moș Omăt au chemat Gerul în ajutor. A mai suflat și un vânt rece și puternic numit Crivățul.

- Unde ești, ghiocelule? au chicotit cei doi. N-ai înghețat? Mai cutezi să ni te ridici împotriva?

- Drept să vă spun, babă Iarnă și moș Omăt, mi-a fost tare-tare frig azi noapte! Era cât pe ce să mă smulgă și vântul. Abia m-am putut ascunde după un bulgăre de pământ. Of, dacă și la noapte o fi tot atât de frig, voi muri înghețat!

Soarele auzind cu câtă bunătate vorbește ghiocelul vrăjmașilor săi, i-a trimis în ajutor o mulțime de raze calde, întărindu-l.

Așa că, de dimineață, alături, a putut vedea frați și surori răsărind printre petece de nea.

— Babă Iarnă, moș Omăt, răsunau clopoțelii lor în poiană, Babă Iarnă, moș Omăt, hai să ne jucăm de-a prinselea!

Așa s-a dovedit ghiocelul mai tare decât iarna, vădindu-și rostul său pe lume: acela de a fi cea dintâi floare care să vestească omul că a venit primăvara.

De ziua mamei

de Elena Farago

Eu nu sunt destul de mare
Ca să pot să-nvăț măcar,
De pe carte, o urare,
Și nu sunt destul de mare
Ca să-ți dau un dar.

Dar îți dau o sărutare,
Ici, pe obrăjor,
Și pe mâna asta care

Mă-ngrijește-n fiecare
Zi, cu-atâta dor!

Zile lungi și voie bună
Îți doresc eu mult,
Și mă rog de flori să-ți spună
Să mă ierți, mămică bună,
Că nu știu mai mult!

A venit primăvara!

după Emilia Plugaru

— Cipcirip! Cipcirip! Ninge, Mișani! Ninge! sar bucuroase vrăbiuțele. A venit iarna!

— A venit... Cine a poftit-o? Nu putea să stea la ea acasă? Hm... Nu pricepeam de ce mă trage la somn..... Morr, morr! Voi fi iarăși nevoit să dorm trei luni de zile spuse supărat din ușa bârlogului său ursulețul Mișani.

— De ce să dormi atâta amar de vreme, Mișani? Nu poți și tu ca și ceilalți să dormi doar în timpul nopții? În curând va veni Moșul cu daruri. Va fi atât de frumos!

— Aș vrea eu... dar nu pot. Dacă rămân treaz mor de foame. Iarna îmi ascunde hrana sub zăpadă. Când dorm visez că pădurea e doldora de căpșuni. Și astfel trece vremea... Să nu uitați să mă treziți... Vă rog!

— Te vom trezi, Mișani! promit vrăbiuțele.

Iarna aduce în pădure multă zăpadă. Zile în șir cad fulgii albi și pufoși. Vine Crăciunul și pădurea se umple de zarvă și de veselie. Moș Crăciun împarte daruri tuturor.

— Această ulcică cu miere, zice el scotocind prin desagă, e pentru Mișani. El are prieteni? Întrebă bătrânul.

— Noi suntem prietenii lui strigară în cor vrăbiuțele, veverița și iepurașul.

— Când se va trezi să-i spuneți că mierea e de la Moș Crăciun și că e norocos cu asemenea prieteni.

După sărbători pădurea pare pustie. Iepurașul rar își scoate urechiușele pe fereastră. Vrăbiuțele moțâie somnoroase pe brăduț. Veverița ronțăie nuci în cămăruța sa. Uneori, când e bine dispusă, sare din creangă în creangă privind cum se scutură zăpada.

— Eu știu de ce Iarna acoperă pământul cu o plapumă de nea! strigă ea.

— De ce? Întrebă plictisite vrăbiuțele.

— Ca să-i fie cald! Acolo, sub plapumă, dorm iarba și floricelele ce vor răsări la primăvară.

Vremea trecu greu. Zilele erau din ce în ce mai scurte iar nopțile tot lungi.

Totuși, într-o bună zi, Iarna își luă așternuturile albe și plecă. Ce mai bucurie! Pădurea se trezește iar la viață.

Vrăbiuțele zboară spre căsuța ursulețului.

— Cipcirip! Cipcirip! Trezește-te, Mișani! A venit primăvara!

În bârlog, nici o mișcare.

— Nu se trezește! oftează o vrăbiuță.

— O fi pățit ceva! e îngrijorată cealaltă.

— Trebuie să intrăm să vedem! propune veverița.

Aerul din încăperea unde doarme Mișani e atât de îmbăcsit, atât de greu încât toți trei mai să leșine.

— Să deschidem ferestrele! Strigă veverița. Să aerisim, să lăsăm să pătrundă lumina! Ce mizerie e aici!

Și vrăbiuțele împreună cu veverița și iepurașul se pun pe treabă. În scurt timp, locuința lui Mișani, e de nerecunoscut. Totul e curat și aerisit. Prietenii se așază pe scăunaș și așteaptă să se trezească ursulețul.

— Trezește-te, Mișani! Trezește-te! Își pierd răbdarea vrăbiuțele. A venit primăvara! Nu e timp de dormit!

— Nu vă enervați! le sfătuiește veverița. Acum îl trezim. Aduceți ulcica cu miere de la Moș Crăciun! Puneți ceainicul pe foc. La aroma ceaiului cu miere Mișani nu va rezista.

Aburii ceaiului umplu toată încăperea.

— Ce miros plăcut! se aude vocea lui Mișani. Miroase a primăvară. Aoleu! A venit?

— A venit, a venit! Dacă mai dormi, primăvara pleacă fără să o vezi, glumește iepurașul.

Ursulețul iese în ușa bârlogului. Își întinde lăbuțele, răsuflă din toți plămâni. Duce la gură ulcica cu miere și nu se oprește până nu dă de fund. Privește încântat în jur. Pădurea e aproape verde. Peste tot flori, zumzet de albine, ciripit de păsărele. Cerul e albastru, soarele e vesel.

— Ce minunată e primăvara!

Vrăbiuțele, iepurașul și veverița se strecoară tiptil pe lângă el.

— Bine că l-am trezit, se bucură vrăbiuțele. Gata, acum la treabă! O zi de primăvară hrănește un an!

Paștele în sat

de R. Niger

Azi în sat,
Parcă-i ziua mai frumoasă
Și șoseaua-i mai voioasă.
Am plecat acum cu toții,
Și bunicul și nepoții,
La altar, la închinat!

Ne-am întors, apoi, acasă,
Și ne-am așezat la masă.
Apoi mult ne-am veselit
Și la masă am ciocnit:
Ouah roșii!!

9. Vreau să am o meserie

Mirosul meseriilor

de Gianni Rodari

Orice meserie
Are un miros copii!
A pâine și a plăcinte
Miroase-n brutării.

În orice tâmplărie
În sat sau la oraș,
A scânduri noi miroase,
A vrafuri de talaș.

Un vopsitor miroase
A lacuri de vopsit,
Geamgiul întotdeauna
Va mirosi a chit.

Șoferul are-n haină
Mirosul de benzină,

Un muncitor, mirosul
De uleiuri de mașină.

Miroase cofetarul
A nuci și scorțișoară
Iar un halat de medic
A doctorie amară!

A brazdă aromată
A câmp și spic bogat
Va mirosi țăranul
Ce merge la arat!

Va mirosi a pește
Pescarul cel vânjos,
Și numai trândăvia
Nu are vreun miros.

Gospodina

de Otilia Cazimir

Greu e când ești gospodină!
Uite, eu, cât sunt de mică,
Iute-s ca o rândunică,
Harnică-s ca o albină.

Cum mă scol, cobor în grabă
Colivia din perete,
Să dau boabe la sticlete,
Că-i un cântăreț de treabă.

Vreme multă nu-mi rămâne;
Pisicuța, de cu noapte,
Miaună și-mi cere lapte –
Iar Grivei îmi cere pâine.

Învăț lecțiile toate
La citit, la socoteală –
Că doar n-o să plec la școală
Fără lecții învățate!

Cu păpușa-i alt bucluc!
Din șindrilă și din bețe,
Trebuie să-i fac pătuc
După sobă să nu-nghete.

Uf, ce mare-i bucuria
Când sunt gata toate-n pripă!
Nu stau locului o clipă...
Tare-i grea gospodăria!

Vocabular:

șindrilă: scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor;

pripă: grabă mare, zor, iute.

A fost odată un doctor tare cumsecade, care se numea Aumădoare. El avea o soră rea, pe care o chema Varvara. Cel mai mult pe lume doctorul iubea animalele. În camera lui avea iepuri, în dulap o veveriță, în bufet o cioară, pe divan un arici țepos, iar în cuțar niște șoricei albi. Dar, dintre toate animalele sale, doctorul Aumădoare îndrăgise cel mai mult rața Kika, câinele Avva, purcelușul Groh- Groh, papagalul Carudo și cucuveaua Bumba.

Varvara, sora cea rea, era supărată foc pe doctor, fiindcă ținea în cameră atâtea animale.

— Nu le mai suport! Să le alungi pe toate! striga ea. Nu sunt bune decât să facă murdărie în casă. Eu nu vreau să trăiesc la un loc cu creaturile astea hidoase!

— Nu, Varvara, nu-s deloc hidoase! zicea doctorul cu un zâmbet blând pe chip. Animalele sunt niște făpturi speciale care mă înconjoară cu dragostea și afecțiunea lor! Eu sunt foarte bucuros că le am pe lângă mine.

De pretutindeni veneau la doctor să se vindece atât oameni cât și animale. El îi consulta cu atenție, îi mângâia sau îi încuraja cu câte o vorbă bună apoi le dădea diverse leacuri. Ca prin miracol, toți se înzdrăveneau numaidecât.

Dacă vreun băiețel din sat se lovea la mână sau se zgâria la nas, dădea fuga la Aumădoare și peste vreo zece minute îl vedeai, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, vesel și sănătos, jucându-se de-a prinselea cu papagalul Carudo, în vreme ce cucuveaua Bumba îl îmbia cu bomboane și mere.

Odată, la doctor veni un cal tare trist.

— Lama, vonoi, fifi, cucu! rosti calul încetișor.

Doctorul înțelese îndată că pe limba animalelor asta înseamnă: „*Mă dor ochii! Dați-mi, vă rog, niște ochelari!*”. Doctorul învățase de mult să vorbească pe limba animalelor.

— Capuchi, canuchi! îi spuse el calului. Pe limba animalelor asta înseamnă: „*Luați loc, vă rog!*”.

Acesta se așeză. Doctorul cercetă printr-un fel de lupă ochii calului. Studie amănunțit apoi mai multe lentile cu dioptrii diferite. Alese două mai groase și le fixă în niște rame de ochelari. I le puse la ochi. Durerea dispăru ca prin farmec.

— Ceaca, spuse calul și, fluturându-și coada, o porni la trap pe uliță. „*Ceaca*” pe limba animalelor înseamnă „*Mulțumesc!*”.

Curând doctorul Aumădoare dădu ochelari tuturor animalelor cu vederea slabă. Așa că, acum te puteai întâlni oricând cu vreo vacă, pisică sau vulpe care purta ochelari. Până și ciorile cele bătrâne nu mai zburau din cuib fără să-și pună ochelarii.

Pe zi ce trecea, la doctor veneau tot mai multe viețuitoare. Doctorul Aumădoare îi vindeca pe toți, dar nu lua bani de la nimeni. Ce bani puteau să aibă animalele? Curând, în pădure, apărură asemenea anunțuri:

DOCTORUL AUMĂDOARE A DESCHIS SPITAL.

VINDECĂ DE BOALĂ ORICE ANIMAL!

Le atâmaseră în copaci năzdrăvanii de Vania și Tania, copiii vecinilor, pe care doctorul îi vindecase cândva de scarlatină și pojar. Ei îl iubeau tare mult pe doctor și îl ajutau cu plăcere să vindece animalele bolnave.

Vocabular:

leac, leacuri (pop.)-Mijloc folosit în tratarea unei boli; medicament, doctorie, tratament.

9. Copilăria

Sfatul jucăriilor

de Mache Iliuț

Deși ora e târzie,
Uite, nici o jucărie
Nu poate dormi.
Azi sunt toate supărate
Și rămân la sfat cu toate
Până-n zori de zi!

— Uite, spune-o minge mică,
Nicu m-a-nțepat!
Mi-am pierdut puterea toată
Și m-am dezumflat.

— Coada mi-a tăiat c-o lamă!
Spune un cățel,

Și de-atunci mi-e tare teamă
Să mă joc cu el.

Și așa s-au plâns cu toate,
Jucăriile stricate.
Iar apoi, când au sfârșit,
O scrisoare-au întocmit
Tuturor copiilor
Din partea jucăriilor.

Și-n scrisoare-au spus atât:
— Noi de azi am hotărât
Să fugim de-acei copii
Care strică jucării!

Ionel, un băiețel

de Gica luteș

A fost odată un băiețel cu numele de Ionel. Păcat doar ca povestea lui nu e pe placul nimănui. Și toți se întreabă în chip și fel: cum e posibil să se întâmple așa ceva cu un băiețel? Și toți se uită cu mirare... Cum? Cel din poză e Ionel? Ei, dar când era mai mititel: cu mămica, cu taticu', cu mătușa și cu unchiu', cu bunicile amândouă și bunicii lângă ele.

Ce familie numeroasă, fericită și frumoasă! Împreună, toți câți erau în casă, alt odor n-aveau mai scump, decât numai pe Ionel. Îl iubeau, îl giugiuleau, doar cu grija lui trăiau. Mătușile se certau cu bunicile, bunicii cu unchi: „*Cine mă ține în brațe?*”

Cine vrea să mă încalțe?, Cine mă ia la plimbare? Haideți, afară e soare!” țipa Ionel cât putea de tare...

Și care mai de care, mătușile și bunicile alergau să-i facă pe voie. Și uitându-se la Ionel ca la soare, le-a rămas o singură îngrijorare: ce să facă să-l vadă mai repede mare? Și iată-i pe toți membrii familiei în chip de meșteri bucătari, alergând pe rând din bucătărie în sufragerie cu un singur gând: să-i umple lui Ionel altă farfurie... Și ca să aibă băiețelul poftă de mâncare, bunicul bate în tigăie toba mare, mătușica Angela deschide și închide umbrela, bunicuța miaună ca pisica închisă în bufet, unchiul Nicu face balet...

- Ha, ha, ha, râde Ionel cu ochii la scamatorii și îngHITE din castroane și farfurii pe nemestecate tot soiul de bucate: zmeură cu friptură, budincă și plăcintă, mazăre cu lapte de pasăre...

- Mai vreau! strigă Ionel plin de smântână pe bărbie și bunicile alegă să-i aducă sarailie și clătite...

Azi așa, mâine așa, Ionel mănâncă peste poate. Nici o hăinuță nu-l mai încape....

- Ce mare a crescut! se bucură tăticul și mămica.

- A venit timpul să-l ducem la școală, suspină bunicile și lăcrimează mătușile.

- Vai ce mare a crescut Ionel! Ceilalți copii par pitici pe lângă el!

Dar într-o dimineață Ionel nu s-a mai sculat din pat. Avea amețeli și nu se mai putea ține pe picioare.

- Ce-i cu Ionel? Imediat să vină nenea doctorul la el!

Bunicile plâng și vor să alerge la farmacie, să ceară orice doctorie, dar când nenea doctorul se uită la Ionel, se miră și zice că trebuie să fie o greșeală, că Ionel e prea dolofan, dragul de el. Și că trebuie să ia o doctorie, să mănânce mai puțintel, ca să se facă din nou băiețel...

Fetița care l-a luat pe NU în brațe

după Octav Păncu-Iași

Vă spun că să știți și voi: cuvintele care îmi trebuie pentru povești le scot din călimară...

Într-o zi, un cuvânt nu vru să iasă afară. Tot ciocănind disperate în sticlă cu penița, din călimară ieșiră cuvintele: Politețe, Hărnicie, Prietenie.

— Hai, spune-ne ce cauți!

— Îl caut pe „Nu”. Fără el nu pot termina povestea.

— Pe „Nu”? L-a luat o fetiță în brațe și nu-i mai dă drumul...

— Dacă, de pildă, vorbi cuvântul Hărnicie, îi spune mama: „Pune masa!” sau „Adu apă!” sau „Mătură!”, fetița spune că nu poate. Îl are pe „Nu” în brațe...

— Ori dacă, vorbi cuvântul Politețe, bunica vine de la piață, aducând sacoșe grele, fetița nu sare să-l deschidă ușa...

— Ori dacă, vorbi cuvântul Prietenie, o colegă o roagă să o ajute la o problemă grea, fetiței nici nu-i pasă...

— Și unde stă fetița care l-a luat pe „Nu” în brațe? întrebai eu.

— Te conducem noi, se oferă cele trei... Deși era târziu, o găsirăm dormind. „Nu”, din brațe, era însă treaz:

— Nu mă întorc! zise el. Nicăieri n-am dus-o mai bine ca-n brațele acestei fetițe! Nu merg la tine, nu, nu, nu!

Chiar atunci se auzi glasul mamei fetiței:

— Hai, scoală-te că e târziu! Pune masa, e ora prânzului!

— Îndată! răspuse în locul fetiței, Hărnicia. Și cât ai clipi, așternu masa, deschise bufetul și scoase farfuriile. În dreptul fiecărei farfurii împăturii și câteva șervețele de hârtie.

Pe scări se auziră pașii bunicii. Politețea nici nu aștepta s-audă bătăi la ușă. Alergă și o deschise, luă sacoșă cu cumpărături din brațele bunicii...

Între timp Prietenia rezolvase problema cu care venise colega fetiței care l-a luat pe „Nu” în brațe...

Când fetița se trezi și se dădu jos din pat, veni la mama sa și aceasta o lăudă:

— Tare frumos ai așezat masa! Poftim cotorul acesta de varză!

Bunica-i dăruie un măr:

— Ia-! Ești o fetiță săritoare.

Colega nu se lasă mai prejos:

— Am două nuci. Una ție și una mie!

Fetița întinse mâinile să primească darurile, dar, în clipa aceea, îl scăpă pe „Nu” din brațe.

Eu, care atâta așteptam, îl apucaii de-o ureche și plecai grăbit acasă. Ajuns acasă, îl aruncaii pe „Nu” în călimară și rugai cuvântul Paznic să-l păzească strașnic. Ca să nu-l mai poată lua nici o fetiță și nici un băiat în brațe...

10. Vara, vară, dulce vară

1 Iunie, ziua copilului

de Teodor Munteanu

Este 1 iunie
E prima zi de vară
Soarele e sus pe cer
E frumos afară.
Suntem astăzi mai voioși
Căci avem serbare
E ziua copiilor
E zi de sărbătoare.

La serbare a venit
Astăzi multă lume.
Cântece și poezii
Fiecare spune.
Ionel s-a încurcat
Și s-a înroșit ca focul
„Nu-i nimic!” cu toții au zis
„Bată-l-ar norocul!”

Sandu cel cu ochelari
Cu a sa chitară
Singur s-a acompaniat
Pentru prima oară,
Și o coardă i s-a rupt
Când lovi mai tare.
Nimeni nu s-a supărat
C-așa e la serbare.

Cipi trăia în pădure. Era mare cât degetul meu cel mic și purta la pălărie o floare de lăcrămioară, căci avea și pălărie. Locuia în scorbura Fagului Uriăș și toți îl iubeau. Un pitic atât de drăgălaș și de harnic n-ai fi găsit în toată lumea, oricât ai fi căutat. Se scula dis-de-dimineată. În apa Izvorului se spăla, făcea un rând de exerciții de gimnastică ca nu cumva să se îngrașe, apoi își începea munca. Supraveghea florile, să fie destul de parfumate, ștergea de pe frunze și petale polenul adus de vânt, apoi, cu un fir de iarbă, gădila ciocul Păsării:

— Un cântec putem s-auzim, Pasăre?

Într-o zi primi, pe neașteptate, vizita unei prietene, piticuța Scânteioara. Se înseră, dar musafirlul nu dădea nici un semn că ar vrea să plece acasă. Așa că imediat acceptă invitația lui Cipi de a înnopta în scorbura unde locuia el. Se și instală în apartament, repede, iar gazda, Cipi, împreună cu prietenul său, Meșterul Cârțiță, poreclit Surzilă, își așternură un culcuș în aer liber.

Cipi se trezi în zori de zi, plin de preocupări.

— Scoală, Surzilă, își îndemnă prietenul, azi avem o zi deosebit de încărcată.

— Tu ai întotdeauna o zi deosebit de... mormăi supărat Surzilă.

— Avem un oaspete, îl făcu atent Cipi. Nu vrei să mă ajuți un pic?...

— Un pic da, dar mult, nu.

— E în regulă! Te rog atunci să te îngrijești să avem rouă pentru toată ziua! Acuma, în zori, e mai ușor de adunat, e mai multă, mă auzi? Acum poți aduna chiar și o găleată, să aibă Scânteioară câtă rouă vrea! Eu mă îngrijesc până atunci de fragi și aduc și niște miere.

În drumul său, Cipi o salută pe Pasăre care și ea se trezise devreme.

— Dragă Pasăre, pentru dimineața de azi cântă ceva deosebit, dacă se poate... Știi... avem un oaspete.

Între timp se trezi și Scânteioara. Ieși din scorbura, își potrivă vestuța din petale de mac și își netezi fusta din petale de cicoare.

— Bună dimineața, băieți!

Nu era însă nimeni în preajma sa. Dar nu avu prea mult răgaz să se mire: începu concertul de dimineață al Păsării, care, de ce să nu recunoaștem, era deosebit de bogat în triluri.

— Bună dimineața, Păsărico! o salută Scânteioara pe cântăreață. Iți mulțumesc că m-ai delectat cu cântecul tău!

Surzilă apără deodată călcând iarba cu mare atenție. Aducea găleata din coajă de brad plină cu boabe de rouă.

— Ei, se miră Scânteioara, ce repede ai adunat o găleată întreagă de rouă! De unde ai adunat-o?

Surzilă răspunse puțin încurcat:

— Pe asta?... Rouă?... Sigur că... de pe frunzele de alun. Ele strâng mai multă rouă. E rouă de alun...

— Aha! așa mai înțeleg și eu, zise Scânteioara.

Cipi venea gemând, atât era de încărcat. Ducea în spinare o desagă din frunză de măcriș.

— Bună dimineața, dragă Scânteioară! zise și scoase din desagă frăguțe unse cu miere. Uite, pentru micul dejun!

— Bună dimineața! Tare drăguț mai ești, Cipi! Dar mai întâi de toate m-aș spăla. Voi unde țineți apa de vară?

Cipi îl privi descumpănit și neajutorat pe Surzilă:

— Apa... de cum ai spus? întrebă Cipi.

— Păi, apa de vară. Voi nu obișnuieți să vă spălați?

— Ba da, obișnuim, cum să nu, obișnuim chiar mult de tot! interveni Surzilă, ca să nu răspundă Cipi. Numai că mie doctorul Bufniță mi-a interzis categoric spălatul. Din punct de vedere al sănătății, nu-mi priește. Deși așa vrea... eu mă dau în vânt după apă... și dușuri...

— Ție doctorul Bufniță ți-a interzis preamultmâncatul, supraalimentarea, nu spălatul, îi reaminti Cipi.

— Deci unde e apa de vară? îi întrebă iar Scânteioara.

— Ahaa!... apa de vară! îi reveni lui Surzilă voia-bună, văzând că nu-l mai înghesuie cu spălatul și cu igiena corporală, cu periuța de dinți... Apa de vară se află în Izvorul de vară, acolo o ținem, conservată, depozitată. Acolo se spală și Cipi în fiecare dimineață. Poteca asta, arată el o cărăruie aproape invizibilă, duce exact acolo.

Scânteioara plecă spre Izvor. În drum a rupt câteva petale de margarete, să aibă prosop curat...

— De ce este Izvorul acesta Izvorul de vară? îl întrebă Cipi pe Surzilă. Doar și iarna e tot acolo, în același loc.

— Păi, fratele meu, iarna el e Izvor de iarnă, iar vara e de vară. Și așa nu e important, ce e cu adevărat ci ceea ce spunem noi că este. Scânteioara vrea apă de vară, să fie și Izvorul de vară! Nu?

— Ce ciudat vorbești, Surzilă! O să mă gândesc la această idee. De altfel, te-am rugat să aduni niște rouă. Ai adus-o?

— Privește! arată Surzilă spre găleata plină.

Cipi o privi apoi se uită plin de mulțumire la prietenul său. Zise:

— Totuși, ești un tip de treabă!

TEXTE-SUPPORT PENTRU DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

Evaluare inițială

Activitățile vizează identificarea unor trăsături simple ca sexul, culoarea părului, culoarea ochilor, categoria de vârstă și familiarizează totodată școlarul cu conținutul auxiliarului.

Se poate purta o discuție pe baza alegerilor elevilor. Se vor evita discriminările/ etichetările de tipul „Copiii cu ochii albaștri/ verzi/ căprui sunt mai frumoși”. Se va accentua diversitatea umană. Se poate aduce în discuție faptul că în lume există oameni de culori diferite, provenind din zone geografice diferite, cu trăsături diferite.

I. AUTOCUNOAȘTERE ȘI ATITUDINE POZITIVĂ FAȚĂ DE SINE

1. Cine sunt eu?

Comoara neasemuită

A fost odată un om care a plecat în căutarea unei comori neasemuite. A umblat în lună și în stele. A scotocit pe sub pământ și prin mări.

A găsit tot felul de lucruri care de care mai prețioase: perle, praf de stele, galbeni. Cu toate acestea el nu era mai fericit.

Într-unul din drumurile sale a întâlnit un om simplu, cu veșminte sărăcăcioase, dar curate, cu fața luminată de un zâmbet larg. Părea că omul acela găsisese ce căutase el atâta vreme. Atunci l-a întrebat:

- Pari foarte fericit, trebuie să fi găsit comoara neasemuită, dar cu toate acestea nu se vede din veșmintele tale. Unde îți ții bogăția?

Omul i-a răspuns atunci cu același zâmbet cald:

- Cum de ți-a venit așa o idee, cum că alergarea după bogăție te-ar face fericit? Cum crezi că măcinat de astfel de gânduri ți-ai putea găsi liniștea? Bogăția mea nu poate fi găsită de altcineva sau furată. Aceasta se poartă în inimă, iar asta o face mult mai de prețioasă, zise el în timp ce-și continuă drumul fluierând.

Omul nostru a căzut atunci pe gânduri și și-a întors privirea către inima sa. Nici nu-i trecuse prin minte să caute comoara chiar acolo. Atunci toate celelalte bogății i-au devenit nefolositoare. Cel mai de preț dar fusese să se descopere pe sine, să-și dea seama că nu mai era altul ca el. El era unic în tot Universul. Ce altă comoară poate fi mai de preț?

A se cunoaște pe sine însemna să știe ce îl face fericit, să știe ce calități și ce defecte avea. Mai mult, odată ce se împăcase cu propria persoană putea să se iubească așa cum era. El era valoros pentru lume și pentru sine și putea să se îmbunătățească în fiecare zi câte puțin.

Nu există daruri mai valoroase pe lume decât a te cunoaște pe tine și a face ce poți mai bun din tine!

Nu uita: Cât în lume ai umbla și oriunde ai căuta, ca tine nu-i altcineva!

- Întrebări pe baza textului:

- Ce căuta omul din poveste?

- Au reușit perlele, praful de stele, galbenii să îl facă fericit?

- Care a fost comoara cea mai de preț pe care a descoperit-o?

- Ce înseamnă a te cunoaște pe tine? La ce îți ajută?

- Cadrul didactic va iniția discuții la clasă pe baza imaginilor și a textului.

2. Mă prezint 3. Despre mine

Activitățile din această secțiune urmăresc scrierea numelui cu litere mari de tipar, recunoașterea anotimpurilor și a corelației dintre anotimp și ziua de naștere, cunoașterea vârstei, identificarea activităților preferate. Cadrul didactic poate crea grupe de lucru (patru copii) în cadrul cărora elevii vor avea sarcina de a se prezenta.

4. Corpul meu

Această secțiune are ca obiectiv identificarea părților corpului.

Se pune accent și pe colaborarea dintre elevi, care își vor compara alegerile în cadrul activității 2.

Activitatea 3 se poate concretiza într-o discuție la clasă sau ca lucru pe grupe (patru elevi).

II. IGIENA PERSONALĂ

1. Să fim curați!

Porcușorul de Guineea se face curățel

A fost odată un porcușor de Guineea tare murdar. Atât de murdar era că nici nu se mai vedea ce culoare avea. Blănița lui era prăfuită, astfel că nu puteai ști dacă era maro, gri sau, poate, altă culoare. Nici el nu mai ținea minte ce culoare avea dacă îl întrebai.

Pe porcușor începuseră să îl doară și dinții când mânca morcovi, pentru că nu-i spăla niciodată.

La un moment dat în cușca lui a găsit o cădiță cu apă, un săpun, o pastă de dinți și un prosop, toate pe măsura lui. Prima dată i-a fost teamă de ele. Nu înțelegea prea bine la ce îi puteau folosi.

După aceea, încetul cu încetul, a băgat câte o lăbuță în apă și a văzut cum se schimbau la culoare. Astfel, și-a dat seama că apa și săpunul erau pentru a se spăla pe lăbuțe și pe corp, iar pasta de dinți pentru a-și curăța dinții. Prosopelul îi servea pentru a se șterge după ce făcea toate acestea.

Dacă l-ați vedea acum pe porcușorul de Guineea, nici nu l-ați mai recunoaște. Este alb și pufos, iar dinții lui sunt foarte puternici și sănătoși.

- Întrebări pe baza textului:
 - Cum era porcușorul de Guineea la începutul poveștii?
 - Ce se întâmplă dacă nu ne spălăm pe corp și pe dinți?
 - Care sunt obiectele de igienă personală? La ce ne folosesc?
 - Care sunt regulile de igienă pe care trebuie să le respectăm?
- Cadrul didactic va iniția discuții la clasă pe baza întrebărilor și imaginilor. Dialogul dintre cei doi copii poate fi realizat ca joc de rol în fața clasei, pe perechi sau în grupe de patru elevi (dintre care doi sunt observatori). Școlarii vor juca pe rând cele două roluri – al copilului curat și al copilului murdar.

2. Igiena

- Activitățile 1, 2

Învățătorul va discuta cu elevii la clasă regulile de igienă în diversele situații sociale: la masă, la școală, pe stradă. Se vor comenta consecințele/ riscurile unei ținute neadecvate, a unei igiene precare, a alimentației nesănătoase.

3. Lucrurile mele

- Activitățile 1, 2

Exercițiile au ca scop identificarea obiectelor de igienă personală și activităților de igienă personală necesare pe parcursul zilei.

Învățătorul va pune accentul asupra rutinei zilnice din punct de vedere al igienei.

4. Trăiesc într-un mediu sănătos

- Activitățile 1, 2, 3

Colajul conținând produse de curățare a casei va fi realizat cu ajutorul decupajelor din ziare, reviste, broșuri promoționale. Se pot lipi branduri de detergenți, imagini ale unor bureți de vase etc.

Activitățile accentuează importanța igienei mediului în care trăim. Se poate purta o discuție și privind responsabilitățile pe care le au copiii acasă și la școală. Se va sublinia influența pe care o are mediul asupra noastră, cum un mediu organizat/ curat ne poate ajuta să ne menținem sănătatea sau ne poate ușura desfășurarea activității.

5. Cum mă îmbrac?

- Activitățile 1, 2

Învățătorul va purta o discuție cu elevii pe baza igienei vestimentației și alegerii acesteia în funcție de situația socială, în funcție de sex, de anotimp. Se va discuta și rolul uniformei în cadrul școlar și în alte instituții – medici, militari, piloți etc.

Se va urmări și asocierea dintre starea de bine și respectarea regulilor de igienă.

- Activitatea 3

Dialogul se poate desfășura în perechi sau în grupe de patru elevi. Copiii pot avea pe rând rolul tricoului curat și rolul tricoului murdar pentru a avea acces la ambele perspective.

6. Programul meu zilnic

- Activitățile 1, 2

Sarcinile vizează identificarea activităților zilnice ale copilului. Se va sublinia alternarea momentelor de lucru, de concentrare cu cele de relaxare.

7. Mănânc sănătos

- Activitățile 1, 2, 3

Exercițiile vizează alimentația sănătoasă. Se vor aduce în discuție riscurile/consecințele unei alimentații nesănătoase din punctul de vedere al creșterii/ dezvoltării armonioase a copilului.

Activitatea 3 se poate realiza sub formă de joc de tipul: *Cine a mâncat cele mai multe fructe? Cine a mâncat cele mai multe legume? Cine a mâncat diversificat?*

III. TRĂIERE ȘI MANIFESTARE EMOȚIONALĂ

1. Emoțiile mele

Copilul și emoțiile

A fost odată un copil care voia să fie tot timpul fericit. Cu toate acestea lui i se întâmplau uneori lucruri care îl întristau, alteori îl speriau sau îl mâniiau.

Lui nu îi plăceau aceste emoții și a rugat o zână să îl scape de simțirile neplăcute. Zâna binevoitoare i-a răspuns chemării, dar în loc să-l scape de ele, l-a uimit spunându-i că fără acelea ar fi fost mult mai sărac.

Așa că atunci când el era în fața unei ape adânci în care îi scăpase mingea, zâna i-a apărut din umbră și i-a spus:

— Frica te ajută să știi să te aperi de ceea ce este periculos!

De asemenea, atunci când a fost trist pentru că nu obținuse calificativul "Foarte bine" la un test, din nou a apărut zâna și i-a explicat:

— Acum ești trist. Tristețea te ajută să înțelegi mai bine viața și să cauți fericirea și lucrurile bune, să înveți mai mult pentru a obține calificativul dorit. Cum altfel ai putea să prețuiești ceva pe lume dacă nu știi ce înseamnă pierderea?

Altădată, când copilul era foarte furios pentru că părinții nu îl lăseau să se joace la calculator, zâna i s-a arătat din nou:

— Vezi, câtă putere și energie ai? Cu toate acestea, energia și puterea trebuie folosite cu mare înțelepciune, astfel încât ele să te ajute, ci nu ca să rănești sau să distrugi.

A trecut mult timp de la întâlnirea copilului cu zâna și pe parcursul anilor el și-a dat seama cât de folositoare erau acele emoții pentru că ele îi arătau calea schimbării. Astfel copilul putea deveni cu fiecare zi mai puternic, mai viguros și mai pregătit pentru viață.

Și odată împrietenit cu emoțiile mai puțin plăcute, de care nu îi mai era frică, el le privea ca pe niște prieteni sinceri care îți spun adevărul. El știa că nu or să dureze mult, așa cum nici norii negri nu pot ascunde soarele prea mult timp. Iar fericirea lui, asemeni soarelui, strălucea tot timpul pe cerul cu sau fără nori. De-abia acum el putea să fie cu adevărat împlinit, să se bucure de viață pe de-a-ntregul, să prețuiască fiecare clipă.

Emoții

Am câștigat un cros
și vesel eu am fost.
Atunci când am căzut
am plâns și m-a durut.
De nervi eu am țipat,
dar tot eu m-am calmat.
Fiecare încercare
mă face din ce în ce mai tare.

- Întrebări pe baza textului:
 - Ce simțea băiatul când a scăpat mingea în apă? Dar când nu a luat calificativul dorit sau când nu a fost lăsat prea mult timp la calculator?
 - Cum s-a schimbat relația dintre copil și emoții pe parcursul anilor?
- Elevii vor identifica emoțiile pe baza imaginilor și vor prezenta exemple de situații în care au resimțit bucurie, tristețe, furie, teamă. Cadrul didactic nu va intra în amănunte și nu va sonda contextele prezentate de copii (mai ales în cazul în care exemplele furnizate vor fi din mediul familial). Elevii vor fi încurajați să se exprime liber. Nu se vor emite judecăți privind emoțiile copiilor.

2. Cum mă simt...

- Activitățile 1, 2

Se vor evita judecățile privind culorile alese. Învățătorul va putea da copiilor câteva detalii privind importanța cromaticii în vestimentație, în alegerea decorului camerei. Se poate comenta că anumite culori ne pot da o anumită dispoziție. Se pot folosi și exemplele privind ritualurile de înmormântare (când oamenii se îmbracă în negru) sau de căsătorie (când mireasa se îmbracă în alb).

De asemenea, cadrul didactic poate numi o emoție, iar elevii vor spune culorile alese pentru emoția respectivă. Astfel se poate realiza pe tablă o gamă de culori (înscrise de învățător pe tablă) pentru fiecare emoție în parte (în funcție de alegerile copiilor).

Activitatea 2 vizează identificarea emoției potrivite în funcție de situație și realizarea acesteia prin desen.

În ciuda faptului că nu este o activitate la clasă, învățătorul poate purta o discuție cu copiii pe baza situațiilor prezentate în exercițiu.

3. Planeta emoțiilor

- Activitatea 1

Materialul realizat de copii poate cuprinde atât desene cât și decupaje din ziare și reviste. Se va sugera elevilor să includă în colajul lor situații variate, plăcute sau neplăcute, dat fiind că unul dintre scopurile exercițiului este însăși familiarizarea cu emoțiile mai puțin confortabile (în vederea susținerii acestora.)

- Activitatea 2

Sarcina are ca scop identificarea corelației dintre limbaj și emoție – cum exprimăm prin cuvinte diferitele emoții resimțite.

4. Emoții și comportamente

- Activitățile 1, 2

Activitatea 1 vizează identificarea comportamentelor potrivite în funcție de emoție.

Ce este potrivit să facem atunci când suntem fericiți/ triști/ speriați/ mânioși

versus

Ce nu este potrivit să facem atunci când suntem fericiți/ triști/ speriați/ mânioși.

Situațiile vor fi discutate la clasă. Se pot găsi și alte exemple de comportamente potrivite/ nepotrivite în funcție de stare.

Poezia "Emoții" descrie emoțiile de bază și oferă exemple pentru fiecare dintre acestea. Poate servi ca o concluzie a discuțiilor purtate anterior la clasă.

5. Emoțiile mele, emoțiile noastre...

- Activitatea 1

Exercițiul vizează autocunoașterea și intercunoașterea, cu accent pe exprimare emoțională. Se urmărește identificarea emoțiilor în contextele de viață ale copiilor. Cadrele didactice nu vor emite judecăți cu privire la conținutul expus de copii și vor face apel la toleranță în lucrul pe perechi. Atunci când un copil expune situațiile de viață, colegului de bancă îi revine doar rolul de ascultător.

- Activitatea 2

Sarcina vizează dezvoltarea compasiunii și extrapolării emoțiilor și la alte ființe decât oamenii. Se vor discuta la clasă situațiile prezentate, cu accent pe importanța comuniunii dintre om și natură. Se pot aduce în discuție speciile pe cale de dispariție, responsabilitatea omului față de conservarea planetei - a florei și faunei.

- Activitatea 3

Activitatea are ca scop dezvoltarea empatiei - identificarea emoțiilor celorlalți (personaje de poveste). Această sarcină poate fi lucrată la clasă sau pe grupe de patru elevi.

IV. COMUNICARE ȘI COOPERARE

1. Învăț să comunic

Cățelușul Șușu și prietenul lui

A fost odată un cățel pe nume Șușu. Acesta nu prea știa să respecte reguli. El avea pretenția ca toată lumea să facă doar ceea ce dorea el: să joace jocurile lui preferate, să îl asculte numai pe el, să latre când avea chef, să tragă de lesă astfel încât să meargă numai pe unde voia. Șușu avea un mic stăpân. Dacă vă spun acum că și comportamentul stăpânului său nu era foarte potrivit, n-o să vă mire. Doar se cunoaște cum câinii se aseamănă adesea cu stăpânii lor. Așadar, nici copilul nu era atent la școală, își ținea obiectele în dezordine, îi provoca adesea pe colegii săi, nu avea răbdare să își aștepte rândul, nu-și asculta părinții.

Este clar că nici Șușu și nici micul său stăpân nu aveau un comportament potrivit: alergau pe stradă, îi loveau pe oameni și pe alți căței. Șușu te mușca din senin așa încât nu puteai să îți mai dai seama când se juca sau era serios, iar copilul devenea nervos fără motiv.

Ca urmare, ceilalți căței și copiii începuseră să nu își mai dorească să se joace cu ei. În cazul lui Șușu, nici la școala de dresaj rezultatele nu era foarte bune, iar dresorul său îl muștrulua adesea. Același lucru se întâmpla și cu copilul la școală.

Și-ar fi dorit și ei să fie altfel – să fie mai cuminiți, mai atenți, să fie laudați pentru comportamentele lor bune și să aibă o mulțime de prieteni.

Așa că într-o bună zi...

- Întrebări pe baza textului:
 - Cum îl cheamă pe cățelul din poveste?
 - Ce comportamente avea Șușu? Dar micul său stăpân?
 - Care era dorința lui Șușu și a prietenului său?
 - Cum crezi că se continuă povestea? Ce s-a întâmplat cu Șușu? Dar cu prietenul lui?

- Cadrul didactic va iniția o discuție pe baza imaginilor și a textului. Copiii vor continua povestea identificând modalitățile în care Șușu și prietenul lui și-au îmbunătățit comportamentul.

2. Comunicăm, ne înțelegem

- Activitățile 1, 2

Sarcinile vizează elaborarea regulilor de comunicare. Vor fi aduse în discuție avantajele respectării regulilor, cât și dezavantajele nerespectării acestora și consecințele posibile. Se va sublinia importanța înțelegerei, a cooperării, a respectului reciproc, a faptului că ceilalți reacționează față de noi în funcție de comportamentul nostru față de ei. Vor fi introduse formule de solicitare a ajutorului, de mulțumire, de cerere a permisiunii.

3. Comportare civilizată

- Activitățile 1,2

Exercițiile surprind situații potrivite și nepotrivite de interacțiune cu ceilalți. Se vor discuta contextele prezentate și se va discrimina între comportamente potrivite/ nepotrivite. Se va sublinia importanța întraajutorării, a cooperării, a respectului reciproc, a faptului că ceilalți reacționează față de noi în funcție de comportamentul nostru față de ei.

- Activitățile 3, 4

Activitățile vizează punerea în aplicare a celor învățate anterior – respectiv colaborarea în vederea efectuării sarcinii, realizarea unui dialog cu scopul intercunoașterii în baza regulilor de comunicare prezentate.

4. Regulile noastre

- Activitatea 1

Exercițiul constituie o reactualizare a celor învățate anterior și introduce noi reguli de respectat la școală. Se poate realiza un afiș, care poate fi lipit pe ușă, pe peretele clasei sau pe tablă care să evidențieze normele de conduită la clasă. Acesta poate fi făcut de elevi împreună cu cadrul didactic sub formă de colaj sau desene.

- Activitățile 2, 3

Jocurile de rol au ca scop conștientizarea diferențelor dintre a fi politicos și a fi nepoliticos. La finalul activităților se poate purta o discuție la clasă care să surprindă cum au fost priviți atunci când au fost politicoși și când au fost nepoliticoși, care sunt avantajele unui comportament potrivit și respectuos.

5. Comunicăm în clasă

- Activitățile 1, 2

Sarcinile aduc în prim plan comunicarea dintre elevi. Activitățile 1 și 2 subliniază asemănările dintre colegi, ideea de "împreună", dincolo de asemănări și deosebiri. Exercițiile au ca scop realizarea coeziunii clasei, a sporirii conștiinței grupului.

- Activitatea 3

Activitatea vizează relațiile deja stabilite la nivelul clasei. Acest exercițiu poate reprezenta o bună măsură a integrării elevilor în grupul de colegi. În cazul în care elevii întâmpină dificultăți în a realiza prin desen colegii, le pot scrie numele de tipar în casetă.

- Activitățile 4, 5

Exercițiile scot în evidență ceea ce poate constitui subiect de discuție cu ceilalți colegi. Subiectele preferate de discuție pot fi împărțite fie în pereche sau în grupuri de patru elevi, astfel încât să se constituie și în exercițiu de intercunoaștere.

6. Comunicăm acasă

- Activitățile 1, 2

Se va discuta utilitatea existenței unor reguli în mediul familial. Se va comenta interacțiunea copiilor cu părinții, frații, bunicii. Nu se vor emite judecăți privind familia copiilor. Se vor stabili comportamentele potrivite/ nepotrivite în interacțiunile familiale.

Exercițiul 2 subliniază diferite mijloace care pot servi comunicării acasă. Se va accentua faptul că nu este permis ca acestea să fie folosite la școală, în timpul orelor de curs.

7. Comunicăm prin semne

- Activitățile 1, 2

Activitățile vizează familiarizarea copiilor cu comunicarea prin simbol. Se vor folosi aceste exerciții și pentru a reactualiza regulile de igienă pe stradă, la școală. Elevii vor da exemple de alte semne prin care le sunt comunicate regulile în mediul lor de viață. Se va stabili utilitatea acestor simboluri (cu accent pe regulile de traversare, regulile care interzic accesul, atingerea unor obiecte – prin care se urmărește siguranța copiilor). Se vor aduce în discuție consecințele nerespectării regulilor impuse.

V. INTERACȚIUNI SIMPLE CU FIINȚE ȘI OBIECTE FAMILIARE

1. Eu și cei dragi mie

Eu și cei dragi mie\

Eu sunt Ioana și am 6 ani. Sunt foarte cuminte și îi ascult pe părinții mei. Pe ei și pe fratele meu, eu îi iubesc cel mai mult pe lume.

Mie îmi place foarte mult culoarea roz. De asemenea, îmi place să mănânc pizza. Jocul meu preferat este cu păpușile. Le aliniez la fel ca în clasă și le explic o mulțime de lucruri folositoare. Când voi fi mare mă voi face învățătoare.

Pe fratele meu îl cheamă Mihai. Lui îi plac foarte mult animalele. El are grijă de câțelul nostru, îi dă mâncare și apă de băut. Îl scoate mereu afară la ore fixe. El spune că vrea să devină medic veterinar, să aibă grijă de animale și să le vindece dacă se îmbolnăvesc. Lui îi mai place și fotbalul și are mulți prieteni cu care iese în parc și se joacă.

Părinții noștri ne iubesc foarte mult și ne încurajează să facem ce ne place. Ei sunt cei mai buni părinți din lume: ne răsfăț, dar ne și corectează când este nevoie.

Eu sunt foarte fericită alături de cei pe care îi iubesc!

- Întrebări pe baza textului:
 - Care este numele fetiței?
 - Ce îi place ei?
 - Care sunt personajele dragi ei?
 - Care este numele fratelui ei?
 - Care este activitatea preferată a fratelui ei?

Dragii mei

De când pe lume-am venit
Pe cei dragi i-am întâlnit
Mama cu-ai ei ochi de soare,
Tatăl meu cu vocea tare.

Fratele meu de nădejde,
Bunicii ca din poveste,
Împreună cât vom fi
Tot timpul ne vom iubi.

Pe colegi îi am cu mine
Și la rău dar și la bine

Iar doamnei învățătoare
Îi dau mereu ascultare.

Și-am și un cățel acasă
Cu blănița neagră, deasă
Și un sac cu jucării
Să împart cu alți copii.

Și cu toate ce v-am zis
Eu mă simt ca-n paradis
Căci pe lume mi s-a dat
Tot ce mi-am dorit vreodată'.

2. Familia mea

- Activitățile 1, 2, 3, 4

Se vor purta discuții cu copiii privind familiile lor. Nu se va intra în detalii. Cadrul didactic va evita să facă remarci privind membrii familiei copilului și îi va limita pe școlari să emită judecăți cu privire la situația familială a colegilor lor. Se va accentua rolul toleranței în familie, a existenței unor reguli de conduită, a respectării ierarhiilor și a rolurilor fiecărui membru. Se va sublinia importanța cooperării și suportului la nivel familial.

3. Ce-mi place mie...

- Activitățile 1, 2

Exercițiul 1 vizează explorarea familiei prin prisma activităților desfășurate împreună.

În realizarea desenului familiei și în discuția purtată pe baza acestuia, nu se va urmări depistarea anumitor elemente patologice la nivel de familie. Se va evita tragerea concluziilor pe baza desenului. Nu se vor adresa întrebări intruzive cu privire la componența familiei copilului. Atenția va fi concentrată pe ideea de apartenență la o familie.

4. Eu și cei dragi mie

- Activitățile 1, 2

Activitățile vizează autocunoașterea și intercunoașterea. Atunci când un elev își prezintă fotografiile și emoțiile resimțite în familie, fie la nivel de grupă sau perechi, colegii săi vor avea doar rol de ascultător.

5. Împreună cu alții

Activitățile 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Pentru efectuarea primei activități, elevii vor realiza un colaj în baza căruia vor comenta asemănările și deosebirile. Acestea vor viza trăsăturile fizice în sensul conștientizării unicității omului, dar și a asemănărilor și diferențelor dintre oameni. Se va încuraja toleranța față de semeni.

Activitățile 2 și 3 urmăresc comunicarea intercolegială, descoperirea asemănărilor, a lucrurilor pe care le au în comun.

În prezentarea jucăriei colegului, începuturile de frază pot fi de tipul: „Jucăria preferată a lui X este...” „Lui/ Ei îi place pentru că...”. Se vor evita judecățile de valoare. Colegul a cărui jucărie a fost prezentată va fi întrebat dacă descrierea a fost una adevărată și dacă mai are ceva de adăugat.

Activitatea 7 vizează jocul în grup. Se va accentua rolul regulilor în joc. Se vor discuta regulile jocurilor: „Baba oarba”, „V-ați ascunselea”, „Rațele și vânătorii”, „Șotron”.

În desfășurarea activității 8 pentru lucrul la clasă este recomandat ca învățătorul să numească o mâncare, iar copiii care au ales tipul de mâncare respectiv să ridice mâna. În felul acesta, exercițiul se structurează ca unul de intercunoaștere și de accentuare a asemănărilor, ajutând la coeziunea clasei.

VI. RUTINE ȘI SARCINI DE LUCRU

1. Cum mă organizez

Micul detectiv

A fost odată un copil care avea rezultate slabe la școală. Își dorea și el să fie apreciat de colegi și de doamna învățătoare, dar nu știa ce să facă pentru asta.

S-a hotărât, prin urmare, să investigheze problema și să își îmbunătățească rezultatele. Zis și făcut!

De cum a început să cerceteze situația în amănunt, așa cum fac toți bunii detectivi, a descoperit că pierdea prea mult timp ca să găsească ce avea nevoie. Când voia să caute ceva pe biroul lui, toate erau în dezordine și de-abia dacă se putea descurca printre ele.

Ce a mai observat a fost și că atunci când începea să se concentreze pe o problemă, după un timp se trezea că mintea îi zbura la altele, iar asta îl încurca teribil. Era clar de ce nu reușea s-o rezolve.

Așa nu mai mergea. Toată investigația lui era îngreunată de marea harababură din jurul lui. Astfel, el a început mai întâi să își organizeze cărțile și caietele. Apoi a făcut ordine pe birou și a pus deoparte orice putea să-i distragă atenția.

După aceea, pentru că nu avea suficient timp pentru teme și pentru a cerceta problema, a decis să își facă un program (când anume să învețe, când să investigheze).

Și ce credeți? Când se pregătise mai bine să cerceteze ca un adevărat detectiv, și-a dat seama că nu mai avea de ce – pentru că dificultățile sale dispăruseră. Devenise acum un școlar serios, responsabil, organizat și cu rezultate pe măsură.

- Întrebări pe baza textului:
 - Care era dificultatea copilului din poveste?
 - Ce s-a hotărât să facă?
 - Cum erau lucrurile lui pe birou?
 - În ce fel și-a organizat el activitatea?
 - Care au fost rezultatele?

2. Știu ce vreau!

- Activitățile 1, 2
Exercițiile vizează rutina zilnică a copilului, discriminarea între comportamentul unui elev organizat și al unui elev dezorganizat. Se va pune accent pe alternarea activităților cu pauze de odihnă, relaxare. Se pot purta discuții vizând timpul petrecut la calculator (activitățile de relaxare potrivite).

Învățătorul va îndruma discuția spre elaborarea un program zilnic al micului școlar. Se va accentua asupra felului în care igiena, organizarea activității ne pot influența starea de bine, sănătatea.

3. Știm să ne gospodărim

- Activitățile 1, 2, 3, 4

Sarcinile aduc în discuție responsabilitățile copilului acasă și în clasă. Faptul de a avea responsabilități îi sporește copilului încrederea în sine. Este important ca la nivelul clasei responsabilitățile să fie distribuite în mod egal. Ele se pot realiza prin rotație. Se poate întocmi un plan al clasei cu responsabilii pe zi/ pe săptămână pentru udatul florilor, udatul buretelui, ștergerea tablei, distribuirea fișelor de lucru.

4. Ce îmi place să fac?

- Activitatea 1

Elevii vor fi ghidați în descoperirea ordinii corecte a desfășurării activităților respective din cursul zilei: trezirea de dimineață, activitățile de la școală, activitățile de după terminarea cursurilor.

- Activitatea 2

Școlarii vor avea sarcina de a descrie prin desen sau colaj ceea ce au învățat în cursul clasei pregătitoare. Ei pot scrie sau lipi literele pe care le cunosc, cifrele învățate, pot desena simbolurile emoțiilor despre care au discutat etc. Vor împărtăși și cu colegii și la clasă ce au învățat, astfel încât să poată compara și, ca urmare, completa ce au achiziționat pe tot parcursul anului școlar.

VII. ABILITĂȚI ȘI ATITUDINI DE ÎNVĂȚARE

1. Sunt școlar

- Activitățile 1, 2, 3, 4

Sarcina elevilor va fi de a elabora orarul săptămânal. Pentru aceasta vor folosi colaje sau vor scrie și desena. Pentru orele de scris pot însemna câteva litere de tipar de exemplu A S D, sau cifre 1 3 7. Pentru dezvoltarea personală pot folosi un simbol de tipul unei inimi. Pe acestea le vor intercala cu simboluri pentru relaxare, odihnă: o minge, o pernă. Pentru programul de sâmbătă și duminică elevii vor completa cu însemne specifice activităților de week-end – vor lipi o familie sau un copil pe bicicletă etc.

Copiii vor nota numele pe programul lor.

Se va discuta și faptul că elaborarea programului va fi foarte importantă la începutul clasei I. Se va sublinia, de asemenea, necesitatea organizării activității, avantajele decurse din aceasta.

Elevii vor discuta activitățile care le plac mai mult sau mai puțin. Școlarii vor fi încurajați să își exprime opiniile liber, nu se vor emite judecăți privind alegerile lor.

2. Cum mă relaxez

Exercițiul aduce în prim plan nevoia de alternare a perioadelor de studiu cu cele de odihnă relaxare. Se vor evidenția modalitățile sănătoase de petrecere a timpului liber – jocul cu alți copii, ieșiri în natură.

3. Hobby-urile mele

- Activitatea 1

Sarcina vizează expunerea hobby-urilor și colecțiilor personale, ca modalitate de a vorbi despre sine și de a se prezenta celorlalți. Se vor accentua activitățile de cooperare, schimb și negociere.

- Activitatea 2

Exercițiul oferă alternative de petrecere a timpului liber, de hobby-uri.

VIII. EXPLORAREA MESERIILOR

1. Despre meserii

Ce te faci când vei fi mare?

Ești din fire curios
Și puțin cam băgăcios?
Dacă-n viață înveți cu spor
Poți să fii explorator.

Animalele de-ți plac
Iar bolii să-i vii de hac
Cu trudă multă și har
Poți să fii veterinar.

Dacă îți place pe alții
Lucruri noi să îi înveți
În viață să îi îndrumi
Poți fi un profesor bun.

Muncitor tu te poți face
De cu mâinile îți place
Lucruri noi a construi
Când cu sârg mult vei munci.

Iar de fructe și legume
Îți dorești să vezi anume
Și să mergi pe un tractor
Poți să fii agricultor.

- Activitățile 2, 3

Elevii au sarcina să identifice pe baza textului meseriile prezentate și calitățile unora dintre acestea.

2. Ce voi fi când voi fi mare?

Activitatea are ca scop identificarea diferitelor meserii. Sarcina se poate concretiza ca joc la clasă sau pe grupe – prin care copiii li pot distribui roluri variate. Fiecare elev poate explica beneficiile pe care le aduce meseria expusă de el.

RECAPITULARE

1. Prieteni noi, 2. Am crescut cu un an

Activitățile urmăresc achizițiile dobândite pe parcursul clasei pregătitoare. Școlarul va identifica astfel persoane noi pe care le-a întâlnit, printre care se pot număra și cadrele didactice. Școlarul își va evalua activitatea pe tot parcursul anului școlar în sensul abilităților căpătate și al obiectivelor pentru următorul an.

Cuvintele scrise în exercițiul "Am crescut cu un an" vor fi unele simple. Ele pot fi completate și cu desene sau colaje.